

SÄHKÖ

N:o 32 • 2024

Väänästen sukupuu 2024

Väänästen Sukuseura ry:n jäsenlehti

Julkaisija

Väänästen Sukuseura ry
Kotikatu 6 E 11 33710 Tampere
www.vaanastensukuseura.fi
vaanastensukuseura@gmail.com

Toimitus

Päätoimittaja

Pentti Väänänen
penttijuhani.vaananen@gmail.com

Toimitussihteeri

Eeva-Riitta Piispanen

Taitto

Maria Väänänen

Viestintätoimikunta

Heini Kapanen
Riitta Mäkinen
Eeva-Riitta Piispanen
Juha Väänänen
Maria Väänänen
Pentti Väänänen

Painopaikka

PunaMusta Oy, Tampere
ISSN 1797-1780

Sukuseuran hallitus

Puheenjohtaja:

Pentti Väänänen, Tampere
040 721 7605

Varapuheenjohtaja:

Eeva-Riitta Piispanen, Helsinki

Sihteerijäsenasiat:

Maria Väänänen
vaanastensukuseura@gmail.com

Taloudenhoitaja:

Outi Pyymäki, Tampere
050 344 7616

Muut jäsenet:

Sinikka Aaltonen, Helsinki
Tuula Anttila, Oulu

Heini Kapanen, Järvenpää

Riitta Mäkinen, Lempäälä

Jari A. Väänänen, Kuopio

Juha Väänänen, Helsinki

Lea Väänänen, Hyvinkää

Varajäsenet:

Vesa Väänänen, Mikkeli

Vilma Väänänen, Helsinki

4 Puheenjohtajan tervehdys

Elämätä entisten immeisten – Sukututkimusta ja muistelua

- 5 Sukututkimusta on myös elämän tarinat, muistot, tuokiokuvat, valokuvat - kaikki se, mitä on ihmisen elämästä kerrottavana ja jonkun muistoissa
- 7 Digitoidut sukututkimusaineistot tarinoiden lähteenä
- 9 Jälleen uusi sukukirja! Hamula No:9, Väänälästä Varisharjuun
- 10 Sukutalo kertoo asukkaidensa historiaa
- 11 Ristiinan, Juvan ja Rantasalmen Väänästen tutkijat kokoontuivat kesällä
- 12 Hirvimäen Väänäset -sukukirja ilmestyy pian
- 13 Kesää ja syksyä 1944 yhden Väänäsen kokemana
- 17 Matkat mummolaan
- 19 Soittokaveri

Että hoijettais sitä leiviskee – Merkillepantavia Väänäsiä

- 21 Erkki Väänänen 1930-luvulla Vahvialassa
- 22 Kaikesta selvitään – sanoo Hannu Kristian Väänänen

Kuj jäseniä yhteisen perreen – Sukuseuran nuorta polvea

- 25 Sukuseuratoiminta ei ole vain ikääntyneiden harrastus
- 26 Näyttelijäntyön opinnot Työväen Akatemian teatterilinjalla
- 27 Väänästen sukuseuran Instagram kutsuu seuraamaan tarinoita Väänäsistä

Joka elämän kohtaan ja mutkaan – Havainnot maailmanmenosta

- 28 Luontokilpailun kolmas kierros käytiin Siilinjärvellä
- 29 Luontokilpailu on merkityksellinen monella tavalla
- 30 Väänästen Sukuseuran kirjoituskilpailu
- 31 'Ala vain kertoa' – Väänästen Saari Räimänkosken kainalossa
- 32 Seurapiireissä

Kaet toisistaan niin ne tykkee – Sukuseura kokoontuu yhteen

- 35 Vuosikokous Kunnonpaikassa
- 38 Katse tulevaisuuteen - myös sukuseurassa
- 39 Sukuseura jakoi opiskelijastipendejä
- 40 Ankkurit ylös - Aluetoiminta sai tuulta purjeisiin
- 45 Aaro ja Auroora Väänäsen jälkeläisten serkku- ja pikkuserkkutapaaminen
- 46 Hallitus esittäytyy
- 47 Näkymätön Viänänen

Puheenjohtajan tervehdys

Maailma näyttää yhtä levottomalta kuin se on ollut viimeiset vuodet. Ukrainan ja Lähi-Idän sodat ovat jatkuvasti uutisissa. Kiina uhittelee toistuvasti Taiwania. Venäjän hybridi vaikutus eri muodoissaan ja muut ilkeydet ovat esillä joka päivä Euroopassa. Toivottavasti uusia levottomuuksia ei tule Arktiselle alueelle, Lähi-Itään tai Kiinan lähialueille.

Venäjän raaka sota Ukrainassa on jatkunut kohta kolme vuotta eikä sille näy loppua. Yhteiskunnan rakenteita tuhotaan järjestelmällisesti ja viedään kansalta elinmahdollisuudet. Ukrainaa on tuettu koko ajan liian vähän ja liian myöhään. Valitettavasti aika käy Venäjän hyväksi. Ukrainalaiset taistelevat meidänkin puolestamme ja ansaitsevat koko läntisen maailman tuen.

Suomen turvallisuuspoliittinen tilanne on parempi kuin koskaan sotien jälkeen. Kokonaisturvallisuutemme ja kansakunnan kriisinsietokyky ovat aiempaa korkeammalla tasolla. Joudumme kuitenkin varautumaan erilaisiin Venäjän masinoimiin ilkeyksiin ja olemaan valppaina. Venäjältä on tullut selkeä uhka turvallisuudellemme.

Donald Trump näyttää nousevan Yhdysvaltain presidentiksi. Aika näyttää, miten

tämä vaikuttaa Yhdysvaltojen ja maailman politiikkaan.

Suomessa on eletty velalla ja leveämmin kuin, mihin meillä on varaa. Nyt kaikilta leikataan saavutettuja etuja, mikä tuntuu luonnollisesti pahalta. Samaan aikaan joudutaan satsaamaan aiempaa enemmän kaikkien meidän kokonaisturvallisuuteen.

Väänäset järjestivät kesällä kolme alueellista tapahtumaa, joihin osallistui yhteensä yli 200 henkeä. Kuopiossa oli kolmen tunnin risteily Kallavedellä ja Oulussa risteiltiin merellä. Helsingin purjehdittiin oikealla purjelaivalla. Toivottavasti aluetapahtumia järjestetään myös ensi vuonna.

Tämän vuoden vuosikokouksen pidimme 23.3. kylpylähotelli Kunnonpaikassa Siilinjärvellä. Ensi vuonna kokous järjestetään 15.3. Jyväskylän Kansanopiston tiloissa. Sukupuussa ja vuosikokouksissa on aina vahvasti esillä sukututkimus ja sen tilanne.

Tänä vuonna julkaistiin Väänästen sukukirja Hamula n:o 9 Väänälästä Varisjärven. Siinä esitellään hyvin yhden sukuhaaran kantatila ja elämää maaseudulla 1600-luvulta 2000-luvun alkuun. Kirja antaa hyvän perustan käynnistää kirjanhanke Hamulan Väänästen sukuhaarasta.

Hirvimäen Väänästen tietoja on kerätty kymmenisen vuotta ja maali lähestyy. Sukukirja Hirvimäen sukuhaarasta ilmestyy ensi keväänä. Kirja julkistettaneen vuosikokouksen yhteydessä Jyväskylässä.

Esitän parhaat kiitokset tämän lehden valmistumisesta viestintätoimikunnalle ja taittajalle sekä aineistoa toimittaneille henkilöille, jotka vastaavat kirjoitustensa sisällöstä.

*Rauhallista Joulua
ja turvallista Uutta Vuotta 2025.*

Pentti Väänänen
Puheenjohtaja

Sukututkimusta on myös elämän tarinat, muistot, tuokiokuvat, valokuvat - kaikki se, mitä on ihmisen elämästä kerrottavana ja jonkun muistoissa

Kuva Betty Väänänen: Kuopion Alavan heinäpellolla kahvitauolla, kuvassa palvelusväkeä ja vasemmalla äitinsä Heta Väänänen (os. Ikonen)

Mitä muistat omasta suvustasi? Isovanhempasi ehkä, mutta entäpä heidän vanhempansa tai sisaruksensa?

Kuuluuko sukuusi merkittäviä ihmisiä tai onko suvun jäsenille tapahtunut merkittäviä asioita? Merkittävyys voi olla tietoja, taitoja ja osallistumista heidän oman kylänsä tai pitäjänsä kannalta tai ehkä laajemminkin yhteiskunnassa. Oletko tällaisista asioista kuullut aikaisempien sukupolvien kertomuksia?

Onko suvussasi esiintynyt tiettyjä sairauksia tai ominaisuuksia?

Muun muassa tällaisten kysymysten selvittämiseksi jokainen voi tehdä oman lähisuvun sukututkimusta kyselemällä ja vanhoja valokuvia ja papereita kaivelemalla sekä muistiin kirjoittamalla. Sekin on sukututkimusta. Sukututkimus ei siis ole mitään

kovin merkillistä tekemistä (merkittäväksi se voi silti muodostua itselle ja tuleville sukupolville).

Sukututkimuksen aloittamiseksi riittää siis kiinnostus omaa perhettä ja sukua kohtaan.

Mitä kannattaa tehdä, vaikka et tuntisi itseäsi oikeastaan ollenkaan sukututkijaksi

Muistitietoa kannattaa kerätä elossa olevilta lähisukulaisilta. Kirjaa kertomuksia muistiin, kysele esimerkiksi valokuvien henkilöistä lisää, ainakin nimet ja kirjaa tiedot.

Aiempaa sukututkimusta voi laajentaa selvittämällä vaikkapa esivanhempien sisarusten tietoja. Vaikkapa oliko isoisällä tai hänen vanhemmillaan sisaruksia, mahtaisiko vielä olla elossa heidän jälkeläisiään.

Näkökulmat suvun tarinoihin voivat olla kovin erilaisia eri sisarusten jälkeläisillä. Usein näissä tarinoissa aukenee aivan uusia käsityksiä suvun tapahtumista. Monissa sukututkimuksissa on seurattu vain suoraan alenevassa polvessa olevia esivanhempia, mutta sukua laajentamalla voi löytyä mitä ihmeellisempiä kohtaloita ja tapahtumia. Omassa suvussani ei ole ollut aiemmin edes tietoa isäni isoisän sisaruksista. Heidän lapsensa ovat olleet sentään oman isoisäni serkkuja.

Talleta aineistosi odottamaan aikaa, jolloin paremmin ehdit syventyä. Kuolleiden sukulaisten pariin ehtii myöhemminkin ja se voi olla sitten hyvin kiehtovaa. Sukututkimus voi siis olla suvussa kulkevien tarinoiden muistiinmerkitsemistä. Tarinoihin on hyvä merkitä jonkinlaiset tunnistustiedot siitä henkilöstä, josta tarina kertoo. Pidemmälle menevässä sukututkimuksessa ja mahdollisissa sukukirjoissa tarina on silloin helpompi liittää oikeaan henkilöön.

Ketä kannattaa haastatella

Nyt alkaa olla jo melko vähän elossa 1920-1930 -lukuilla syntyneitä, heitä kannattaa haastatella. Merkillistä, mutta jo 1940-1950

-lukuilla syntyneidenkin lapsuus ja nuoruus alkaa olla jo historiaa, jopa 1960-lukukin. Lapsuus on ollut hyvin erilaista kuin nykylapsilla, koulupolku on ollut erilainen, työpaikat kuulostavat usein hyvin erilaisilta kuin nykyään. Jälkipolvia usein kiinnostavat myös vanhempien ja isovanhempien nuoruuden aika: vapaa-aika, seurustelu, naimisiinmeno, asuminen, lasten syntyminen.

Jos itse olet vanhimpia sukusi edustajia, voisit vaikka kirjoittaa kirjeen noista aiheista lapsillesi tai lapsenlapsillesi, lähetät sen sitten tai et – se voi myöhemmin löytyä aarteena jälkeläisillesi.

Tarinoiden merkitys sukututkimuksessa

Suvun historian kirjoittajana ja tutkijana ei tarvitse olla kouliintunut sukututkija. Edellä kuvatusta tarinoiden keräämisestä ja muistiin kirjaamisesta on aivan yhtä paljon hyötyä sukututkimukselle kuin virallisten arkistojen tutkimisesta. Molempia tarvitaan. Lähisukulaiset ovat aarteita tietyn perheen historian tallentamisessa kertomusten muodossa (tarinan kertojan ja muistiin kirjaajan rooli on tallentaa tarina, oikeinkirjoitus tai muut muutoseikat eivät ole pääasia).

Perinteinen sukututkimus on puolestaan lähteisiin perustuvia nimiä, päivämääriä, sukulaisuussuhteita, DNA:n pätkiä – tärkeitä työkaluja kokonaisuuden rakentamiseksi.

Sukukertomusten ja sukutaulujen yhdistäminen esimerkiksi sukukirjoissa luo paljon elävämmän kuvan ja tarkemmat tiedot tapahtumista lukijalle. Aineistojen yhdistelyn voi tehdä jo pidemmälle edennyt sukututkija, mutta tarinoiden kerääminen

on korvaamaton osuus laadukkaan sukututkimuksen teossa.

Kenestä tahansa voi tulla ”oikea” sukututkija kiinnostuksen ja taitojen karttuessa. Näin on monelle sukunsa vaiheista kiinnostuneelle käynyt. Sukututkimus on tarinoita ja tutkimusta.

Sukuseura kerää näitä tarinoita sukututkimuksen käyttöön. Kirjoita omasi ja lähetä sukututkijoiden käyttöön.

Digitoidut sukututkimusaineistot tarinoiden lähteenä

Sukututkimukseen liittyviä tarinoita voi myös syntyä kirkonkirjoja ja muita lähteitä, mm. tuomiokunnan arkistoja ja sanomalehtiarkistoja sekä henkikirjoja kaivelemalla. Nykyisin se on paljon helpompaa kuin menneinä aikoina, jolloin tutkijat joutuivat matkustelemaan eri arkistoihin ja sieltä etsimään tietoja. Tietokoneen avulla on pääsy moniin digitoituihin arkistoihin ja niiden tietokantoihin. Osa on maksullisia, mutta löytyy paljon myös ilmaisia tietoja.

Muutamia hyödyllisiä lähteitä

Perustyötä on kaivella netissä **kirkonkirjoja**: rippikirjat, syntyneiden ja kuolleiden luettelot, muuttokirjaluettelot, vihittyjen ja kuulutettujen luettelot, rippilasten luettelot – näiden esiintyminen vähän vaihtelee seurakunnittain. Näiden avulla löytää yksittäisen ihmisen koko elämänkaaren syntymästä kuolemaan: syntymä ja kummit, lapsuuden perhe ja asuinpaikat, ripillepääsy ja avioliitto, oman perheen jäsenet ja heidän elämänkaarensa, muutot ja lopulta kuolema ja kuolinsyy.

Mielenkiintoisia tietoja löytyy digitoituista **tuomiokunnan arkistoista**: perukirjat, tuomiot yms. Näiden arkistojen asiakirjat ovat usein ruotsinkielisiä, koska tuomioistuimet ja virkamieskunta olivat suurelta osin ruotsinkielisiä. Suomenkielisiltä virkamiehiltäkin edellytettiin ruotsin kielen

hallintaa. Nykyisin on mahdollista kääntää näitä asiakirjoja itsekin tekoälyn avulla. Tietenkään käänös ei ole täysin suomen kielen mukainen, mutta asia useimmiten kuitenkin selviää.

Henkikirjat ovat korvaamatonta materiaalia, myös silloin, kun kirkonkirjat ovat tuhoutuneet. Niiden avulla löytää perheen vanhemmat ja samassa taloudessa eläneiden lasten määrän ja sukupuolen. Lasten nimiä ei siellä luetella, mutta noillakin tiedoilla voi päästä eteenpäin tutkimuksissa. Taloudessa asuneet aikuiset mainitaan nimeltä, joten esimerkiksi palvelusväki tai vanhat vanhemmat näkyvät henkikirjassa. Kun seuraa henkikirjoja vuosittain selviää, jos henkilömäärässä on tapahtunut muutoksia tai perhe on muuttanut edellisen henkikirjoituksen jälkeen pois. Muuttokohde ei selviä, mutta sitten alkaakin se ”salapoliisityö”.

Sanomalehtiarkisto on myös mainio tietoarkisto. Aikoinaan lehdet olivat monenlaisten asioiden tietotoimisto, kuin some nykyään. Paikkakunnan merkittävien henkilöiden elämää seurattiin ja raportoitiin jopa valtakunnallisissa lehdissä. Rikos- ja onnettomuus uutiset levisivät myös valtakunnallisesti, vaikka henkilöt eivät olisi olleetkaan kovin tunnettuja.

Kielenkäyttö oli myös paljon värikäämpää kuin nykyisin. Tekstit olivat usein fraktuuralla painettuja ja lisäksi usein ruotsinkielisiä. Omat haasteensa molemmissa.

Alkuun pääsee jo muutamilla kysymyksillä:

Kerro kodistasi. Miltä siellä näytti? Missä se oli?

Kerro perheestäsi. Ketä siihen kuului? Mitä teit heidän kanssaan? Millaisia leluja ja leikkejä teillä oli? Oliko perheessä omia perinteitä tai tapoja juhlaa erityisiä päiviä?

Millaisia arvoja ja periaatteita vanhempasi sinulle opettivat? Millainen oli perheesi huumorintaju? Miten muistat vanhempiesi näyttäneen tunteitaan?

Kerro koulustasi. Millainen oli opettajasi? Miten ja mitä siellä syötiin? Millainen koulumatkasi oli? Oliko sinulla kavereita?

Millainen lapsi olit? Kerro tilanteista, jotka toivat esiin sinun temperamenttiasi tai muita ominaisuuksiasi. Kerro vapaa-ajastasi ja harrastuksistasi.

Rippikoulu ja seurustelun aloittaminen.

Millaiset olivat lapsuuden, nuoruuden ja aikuisuuden rajat?

Ammattiin valmistuminen. Mihin menit kouluun / töihin?

Mikä ja millainen oli ensimmäinen työpaikkasi?

— Kotiin tullut soturi. Alaupseeri Lachtelin, Wiipurin pysäyspaikalla palvelewan wirkamiehen poika, on joku aika takaperin sotatauterelta, missä hän Plevnan edustalla syyskuun 11 p:nä sai ruhjevamman niskaansa. S. J. kertoo että eräs turkkilainen oli yrittänyt läheltä ampua Lachtelin'iä pistolilla, mutta tämäpä hyvään aifaan työnsi hänen käsivartensa syrjään, jotta ei laukaus sattunut, ja weti samalla esiin puukonja, millä lähetti turkkilaisen nauttimaan paratiisin iloa.

Yllä esimerkkinä Suomen Kaartin sotilaana toimineen sukulaismiehen ansiot Turkin sodassa.

Hautahaku antaa myös usein vinkkejä vaikkapa puolisosta ja lapsista.

Lisäksi on vielä useita mahdollisia tietolähteitä, tässä joitakin: maakirjat, maatilaluettelot, historialliset kartat, Siirtolaisinstituutti, Sotapolku, Karjala-tietokanta, läänin- ja voudintilit, merimieshuoneet, sotilasasiakirjoja, vankilat ja poliisilaitokset, lääninhallitukset, Ulkoministeriö, oppilaitokset. Kaikista ei löydy kaikkea vaan ainoastaan digitoijien valitsemat palat tai ne, joita ei koske salassapito.

Tarinan syntyminen asiakirjalähteiden tietojen perusteella

Tietojen keruu alkaa näkyä elämäntarina – se ei ole pelkkää tietojen keruuta sukutauluja varten, syntymäajat ja -paikat ovat tietenkin olennaisia sukututkimuksen kannalta. Kirkonkirjoissa tiedot ovat usein kymmenen vuoden jaksoissa.

Lähdetään liikkeelle yhden perheen tyttären vaiheista.

- Tytär syntyy ja syntyneiden kirjassa on merkitty lapsi, isä ja äiti sekä kummit.

- Lastenkirjaan merkitään syntyneet lapset. Samoin sinne merkitään lapsen mahdollinen kuolema. Myöhemmin tulee merkintä

”Satakunta 1.12.1877 no 48. Kotiin tullut soturi. Alaupseeri Lachtelin, Wiipurin pysähdyspaikalla palvelewan wirkamiehen poika, on joku aika takaperin sotatanterelta, missä hän Plevnan edustalla syyskuun 11. p:nä sai ruhjevamman niskaansa. O.L. kertoo että eräs turkkilainen oli yrittänyt läheltä ampua Lachteliniä pistolilla, mutta tämäpä hyvään aikaan työnsi hänen käsivartensa syrjään, jotta ei laukaus sattunut ja veti samalla esiin puukonja, millä lähetti turkkilaisen nauttimaan paratiisin iloa.”

siitä, että lapsi siirtyy pois lastenkirjasta joko ripillepääsyn tai muuton seurauksena. Usein hän siirtyy ripille pääsyn jälkeen syntymäperheen aikuisten joukkoon rippikirjaan tai lähtee piikomaan pois kotoa. Jos lapsi ei saavuta lukutaitoa eikä pääse ripille, hänet merkitään jatkuvasti lastenkirjaan, vaikka ikää olisi jo useita vuosikymmeniä. Muuttaessaan ripittämätön henkilö siirtyy muutto paikan lastenkirjaan.

- Usein tytär asuu vanhempiensa luona ripille päästyään. Jossain vaiheessa rippikirjassa näkyy sitten vihkipäivä ja sulhasen nimi. He lähtevät omaan elämäänsä sulhon kotiin tai palvelukseen johonkin taloon. Siitä on merkintä rippikirjassa. Sieltä he löytyvät sitten ko. talon kohdalta.

- Ensimmäinen lapsi syntyy ja merkitään lastenkirjaan. Lapsia syntyy vuoden-parin välein.

- He saattavat vaihtaa taloa tai paikkakuntaa ja koko sakki näkyy lähteneenä rippikirjassa ja lastenkirjassa. Siinä vaiheessa saattaa nähdä, että joku lapsi on saanut kuolinmerkinnän.

- Uudessa paikassa syntyy uusia lapsia.

Nämä perheen vaiheet voivat jo olla sukutarinan alku. Tarina jatkuu:

- Lapset pitäisi sitten saada ripille ja naimisiin sekä vanhemmat haudan lepoon.

- Lapset lähtevät omiin elämiinsä joko

naituina tai renki/piikahommiin. Näistä löytyy tiedot kirkonkirjoista.

- Jokaista lasta seurataan sitten seuraaviin elämän vaiheisiin, puolisoon ja lapsiin sekä kuolemaan.

- Seuraava sukupolvi jatkaa tätä ketjua.

Toisinaan em. elämäntulussa voi olla huomiota herättäviä seikkoja: tarina saa siivet selkäänsä. Voi olla jopa salapoliisityötä. Toisaalta tarina on tulkintaa erilaisista vaiheista: syyt ehkä jäävät pimentoon, mutta seuraukset tulevat näkyviin. Lisätietoja voi löytää erilaisista digitoituista lähteistä tai pitäjien historiasta ehkä myös aikaisemmista sukukirjoista.

Näiden kaikkien ns. virallisten lähteiden lisäksi suvussa kulkeneet tarinat värittävät

perheen tarinat aivan eri tasolle. Ne voivat myös johtaa tutkimaan voivatko tarinat olla totta. Tällä hetkellä selvittelen erään esiäitini toimintaa miniäkokelaan kanssa. Tarina kertoo, että anoppi olisi pahoinpidellyt pojallensa raskaana olevaa piikaa niin pahoin, että piika olisi heittänyt henkensä (isäni oli kertonut tarinan äidilleni, kun vei tätä tapaamaan tulevaa anoppiansa – oli varoitannut suvun mahdollisesta tavasta kohdella miniöitä). Selvittely on vielä kesken, mutta olen jo huomannut, että talon kaksi poikaa ovat menneet vihille melko vanhoina. Molemmat olivat useita vuosia poissa kotitalta ennen naimisiin menoaan. Hmm...tuomio kirjasta löytyy jotakin isän ja poikien välistä kahnausta... •

Jälleen uusi sukukirja!

Hamula No:9, Väänälästä Varisharjuun

Kolmensadan vuoden ajan on Väänälän tila Hamulassa ollut saman suvun hallussa. Veljekset Juho ja Lauri Väänänen lähtivät kotoaan Kehvolta 1690-luvulla hakemaan muualta uutta elintilaa. Maassa oli juuri ollut parin vuoden ajan suuri kato ja nälänhätä. Tiloja oli jäänyt autoiksi isäntävään kuoltua tai lähdettyä kerjuulle.

Veljekset saapuivat Hamulaan noin 1698 juuri ennen Suuren Pohjan sodan alkua ja asettuivat ehkä jo valmiiksi katsottuun autiotaloon. Väänäset olivat vuosisatojen ajan osana Hamulan vahvaa pohjoissavolaista kyläyhteisöä. Väänälä selvisi Isovihan terrorista ja 1800-luvun lopun katovuosista aina 2000-luvun puolelle niin, että tila pysyi saman suvun hallussa.

Kirja perustuu Hamulan Väänälän tyttären, maisteri Aura Väänäsen keräämään kokoelmaan suvun vanhoja valokuvia ja niiden selityksiin. Keravalainen sukututkija Pertti Väänänen on Aura Väänäsen materiaalin pohjalta sukututkimuksen menetelmin saatujen lisätietojen avulla koonnut tämän kirjan, joka kertoo yhden suvun ja sukutilan vuosisataisen historian. Samalla se kuvaa itäsuomalaista talonpoikaiselämää ja sen mukautumista aikojen saatossa muuttuviin olosuhteisiin.

Kirjaa voi tilata 25 €:n hintaan ilman postimaksua Väänästen sukuseuralta:

penttijuhani.vaananen@gmail.com

Sukutalo kertoo asukkaidensa historiaa

Viimeisin sukukirja, Väänälästä Varisharjuun, julkaistiin Siilinjärvellä 14.10.2024.

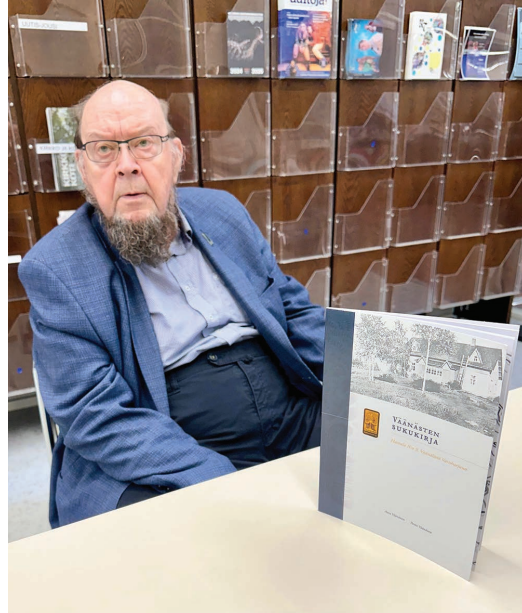
Arvostettu sukututkijamme **Pertti Väänänen** ja vaimonsa **Terttu** saapuivat Siilinjärvelle saattamaan kirjan luettavaksi Väänästen sukuseuralle ja kaikille paikallishistoriasta kiinnostuneille.

Pertti ja sukuseuran puheenjohtaja **Pentti Väänänen** vierailivat päivän päätteeksi Varisharjun talossa. Talon nykyinen isäntä **Martti Väänänen** on **Aura Väänänen** veljen poika. Aura Väänänen säilyttämät dokumentit ja hänen muistiinpanonsa olivat lähtökohta, joka innoitti Perttiä täydentämään Varisharjuun liittyvää sukututkimusta ja toimittamaan näin syntyneen kokonaisuuden kirjaksi.

Auran kokoamassa aineistossa oli runsaasti valokuvia, mutta selitykset perustuvat rakennuksiin, ei kuvissa olleisiin ihmisiin.

- Tämä on yksi lähestymistapa sukututkimukseen, sanoi Pertti Siilinjärvellä.

- Talo pysyy paikallaan, mutta ihmiset vaihtuivat.

Pertti kiittelee Varisharjusta kotoisin olevaa **Jarmo Väänästä** avusta kuvien henkilöiden tunnistamisessa. Sukututkimuksen keinoja käyttäen Pertti selvitti myös Varisharjussa asuneita Väänäsiä.

- Mitä enemmän perehdyin Hamulan Varisharjuun ja Auran muistiinpanoihin, sitä selvemmäksi kävi, että tästä syntyy kiehtova kirja.

Riitta Mäkinen, joka sukuseuran viestintätoimikunnassa julkaisuista vastaavana paneutui käsikirjoitukseen, saa Pertiltä kiitokset: Ilman Riitan kysyviä ja valaisevia kommentteja sekä kokonaisuutta rakentavia ehdotuksia kirja olisi jäänyt hyvin vaisuksi. •

Ristiinan, Juvan ja Rantasalmen Väänästen tutkijat kokoontuivat kesällä

Kymmenkunta Mikkelin ja Rantasalmen alueella asuvaa tai sieltä lähtöisin olevaa Väänästä tapasi kesäkuun 12. päivänä Kenkäveron vanhassa pappilassa Mikkelin keskustan tuntumassa Saimaan rannalla. Kokoontumiseen osallistui etäyhteyksin lisäksi kolme henkilöä.

Aiheena oli selvittää Ristiinan, Juvan ja Rantasalmen sukuhaarojen sukututkimuksen tilannetta. Kävi ilmi, että osallistujat olivat omilla tahoillaan tehneet tutkimuksia omista sukujuuristaan mutta niitä ei ole koottu yhteen esitykseen, kuten esimerkiksi sukukirjaan.

Tapaaminen alkoi lounaalla Kenkäveron päärakennuksessa, jonka jälkeen kokous jatkui rantapaviljongissa Väänästen sukuseuran puheenjohtajan, Pentti Väänänen, tervetulotoivotuksen jälkeen.

Väänästen sukua laajalti tutkinut ja monien sukukirjojen tekemistä ohjannut Pertti Väänänen oli mukana etäyhteydellä ja esitteli osallistujille Juvan ja Ristiinan sukuhaarojen geneettiset pääpiirteet. Merkittävänä havaintona kävi ilmi, että edellä mainitut sukuhaarat ovat erkaantuneet toisistaan satoja vuosia sitten. Rantasalmen sukuhaaralla ei

ole läheisiä yhteisiä esi-isiä Juvan ja Ristiinan Väänästen kanssa.

Ristiinan, Juvan ja Rantasalmen Väänästä ei ole tiettävästi tehty kattavaa selvitystä eli siihen on aihetta. Täysin tyhjistä työtä ei kuitenkaan tarvitse aloittaa, koska osallistujilla oli mukanaan varsin perusteellisia yksittäisiä dokumentteja erinäisistä sukulinjoista.

Itseäni erityisesti kiinnostavana seikkana nousi esille kokoukseen osallistuneen Jaakon kanssa viimeinen yhteinen esi-isä seitsemän sukupolven takaa: 1723-1793 elänyt Tuomas Tuomaanpoika Väänänen. Hänestä taaksepäin ensimmäinen dokumentoitu henkilö on 1485 tienoilla vaikuttanut Lauri. Näyttäisi, että esi-isämme olivat jumiutuneet tähän Mikkelin kaupungin eteläpuolelle vähintään 400-500 vuotta sitten ja ainakin osa jälkeläisistä on taikertunut kynsin ja hampain paikalliseen maa-perään.

Kuinka tutkimuksia ja selvityksiä päätettiin jatkaa?

Tietojen kirjaamiseen on olemassa hyviä atk-pohjaisia työkaluja. Yksi yleisesti käytetty on Legacy ja toinen, suomalaista alkuperää oleva Juuret. Tietojen siirtäminen eri ohjelmien välillä on mahdollista, joten se ei estä eri järjestelmien käyttöä. Tiedostoja voi myös yhdistää saman ohjelman sisällä. Yhdistäminen on kuitenkin suuritöinen ja erityistä huolellisuutta vaativa suorite. Nimien samankaltaisuuden ja syntymäaikojen erojen vuoksi tiedostojen yhdistämisessä on suuri virheen mahdollisuus. Niinpä katsottiin suotuisaksi, että yksi henkilö kirjaa tiedot järjestelmään, mikä se sitten onkin.

Lopullinen tavoite on edellä mainittujen sukuharjojen sukukirjojen kirjoittaminen.

Eri sukuhaaroille nimettiin yhteyshenkilöt:

- Juvan sukuhaara: Hannu s. 1691, Juva Pitkälähti. Vastuuhenkilö Heini Kapanen
- Rantasalmen sh: Antti s.1690, Rantasalmi Tuusmäki. Vastuuhenkilö Leena Mäkinen
- Ristiinan sh: Perttu s. 1665, Mikkeli Väänälä. Vastuuhenkilö Vesa Tuomas Väänänen.

Dokumenttien kaivaminen arkistoista on aikaa vievää puuhaa mutta siltä ei voi välttyä. Niin sanotulla hiljaisella tiedolla on suuri merkitys etsintöjen kohdentamiseen. Jos lukijoilla on tietoja Mikkelin seudulla eläneistä Väänäs-sukuisista esi-isistä tai sukulaisista, ottaisin tiedot mielihyvin vastaan vaikkapa sähköpostilla.

mynkhausen@outlook.com

Kesää ja syksyä 1944 yhden Väänäsen kokemana

Kuluneen kesän ja syksyn aikana on muisteltu 80 vuoden takaisia tapahtumia, jatkosodan loppuvaiheita ja syksyn 1944 käännteitä. Tuoreessa tietokirjallisuudessa on käsitelty myös ihmisten kokemuksia ja henkistä selviämistä. Kaikki eivät siirtyneet rauhan aikaan mieleltään terveinä. Moni rintamamies alkoholisoitui, toiset saivat pelottavia kiukkukohtauksia.

Jouko Väänänen (1922–1998) välttyi isommilta niin ruumiin kuin mielen vammoilta. Luin nyt uudelleen hänen muutamaa kirjettään vuodelta 1944 sekä muistelukirjoitusta, jonka hän pyynnöstä laati 1990-luvun puolivälissä. Mikä oli 22-vuotiaan vänrikin kokemus vetäytymisvaiheesta ja aselevon jälkeisestä ajasta?

Lukion matematiikka pohjatietoinaan Jouko oli saanut tulenjohtokoulutuksen. Tulenjohtajien piti laskea ja ilmoittaa tykeille ampuma-arvot tykkien suuntaamista varten. Vuoden 1942 puolivälissä hän oli palvelut Itä-Karjalassa Äänisen rantamalla.

Suurhyökkäys pakotti vetäytymiseen

Kesäkuussa 1944 Neuvostoliiton suurhyökkäys lopetti parivuotisen asemasodan, johon oli melkein jo totuttu. Varsin yleisesti oli kyllä ymmärretty, että Natsi-Saksan sotaonni oli kääntynyt, ja Suomen pitää pyrkiä irti niin sodasta kuin aseveljeydestä. Kevättalvella oli ollut muutamia rauhankosketuksia, mutta ongelmana olivat Neuvostoliiton suuret vaatimukset sekä Suomen riippuvuus Saksan ase- ja elintarviketuonnista.

Vaikka Neuvostoliiton hyökkäystä osatiin pelätä, sen alkaminen suurella ylivoimalla 9. kesäkuuta oli yllätys. Viikon päästä alkoi Suomen armeijan tietoinen vetäytyminen. Kesäkuun 16. päivä ylipäällikkö antoi käskyn Itä-Karjalan tyhjentämisestä.

Suurhyökkäyksen alkaessa Jouko oli valmistautumassa lomalle, veljensä häihin. Mutta melkein kaikki lomat peruttiin, ei sentään sulhaselta. Sotasairaalassa kohdanneet Jorma Väänänen ja Hilikka Mustaparta saivat toisensa 19. kesäkuuta sulhasen kotona Muuruveden Murtolahden Murtolassa.

Samana päivänä Jouko muistaa matkustaneensa patterinsa kanssa vesitse Suurlahdesta Kontupohjaan. Toisen hinaajan vetämän proomun vihollisen kone upotti Ääniseen. Mukana meni sotilaita sekä patteriston arkisto. Jälkimmäisen menetys oli Joukolle oikeastaan helpotus. Arkisto oli ollut hänen hoidossaan ja sotkuinen. – Kommentti kuvaa Joukon tapaa muistella sotaa. Se ajatus, että yhtä hyvin upottava pommi olisi voinut osua siihen alukseen, jossa hän itse matkasi, on tajuttava rivien välistä.

Seuraavana päivänä alkoi neuvostojoukkojen varsinainen eteneminen Itä-Karjalassa. Joukon yksikkö siirtyi Kontupohjasta Äänislinnaan eli Petroskoihin, hän ei muista maanteitsekö vai junalla. Mieleen on kuitenkin jäänyt erikoinen näky: jokea pitkin seilasi palava tukki. Ilmeisesti se oli peräisin jostain räjäytetystä sillasta.

Viivytystä ja kaaosta

Äänislinnasta vetäydyttiin Säämäjärven ja Sotjärven väliselle kannakselle, jossa pysähdyttiin viivyttämään vihollista.

Hirvimäen Väänäset -sukukirja ilmestyy pian

Tässä sukukirjassa mainittu Hirvimäki sijaitsee noin 20 km etelään Kuopiosta. Hirvimäen asuinalueen länsipuolella on Vehmasmäen asuinalue ja itäpuolella suuri Kallavesi. Kirja kuvaa silloisesta Kuopion kylästä Hirvimäen kylään muuttaneesta Staffan Väänäsestä ja hänen kahdesta sisarestaan.

Staffan Väänänen oli syntynyt 30.12.1700 ja hän solmi avioliiton 11.7.1731 Kuopion maalaiskunnan Hirvimäen kylän Torvelanmäen tilan omistaneen Hans Korhosen tyttären Maria Korhosen kanssa. Tästä avioliitosta syntyi yhteensä 11 lasta, joista 10 jatkoi sukua. Kirkonkirjojen mukaan Staffan Väänänen asui

torpparina vaimonsa kotitilalla. Heistä ja heidän perillisistään alkaa tämä Hirvimäen Väänäset -sukukirja.

Kirja sisältää yhteensä 713 sukutaulua kertomuksin ja valokuvin Väänästen siitä sukuhaarasta, jonka esivanhemmat asuivat 1700-luvun alkupuolella Hirvimäen kylässä ja josta lapset ja heidän jälkipolvensa levittäytyivät eri puolille Suomea ja ulkomaita.

Jos haluat hankkia kirjan kokoelmiisi, (40€ jäsenille, 60€ muille) lähetä sähköpostia: penttijuhani.vaananen@gmail.com tai soita 040 721 7605

Sotahistoriallisten lähteiden mukaan elettiin heinäkuun alkupäiviä. Joukon tehtävänä oli hoitaa tykistön tulenjohtoa pienellä hiekkaharjanteella. Paikalla oli hiukan juoksuhaudaus ja poteroa, ilmeisesti etene-misvaiheen ajalta. Ne olivat kuitenkin liian matalia tarjotakseen suojaa kranaattitulelta. Pioneerilapioita oli vain yksi, kun muut oli matkan varrella heitetty menemään. Niinpä monttuja syvennettiin kourin.

Tässä kohden muistelmaa näkyy tiettyä tuskaisuutta. ”Tulenjohtopaikalle näkyi järven toisella puolella ollut kylä. Sen läpi kulki maantie, jota pitkin venäläiset joukot etenivät meidän asemiamme kohti. Pyy-sin sinne tykistötulta, mutta en saanut. Oli säästettävä ammuksia-” Jouko jatkaa, että viestialiupeerina oli kersantti Pentti Heik-kinen, maaherran poika ja Haukiniemen tilan isäntä kotipitäjästä. Tämä jo hermostui Joukon ruinaamiseen ja ärähti kiukkuisena, että tällä radiollako minä heitän niitä ryssiä.

”Kun aikamme odottelimme, oli vihollisen jalkaväki edessämme metsän reunassa pienen aukeaman takana. Myös tykistö ja kranaatinheitin olivat päässeet asemiin-sa.” Yksi venäläisten kuorma-auto erehtyi ajamaan läpi etulinjan. Suomalaisten kivääri-tulitus pysäytti sen ja kuljettajan vierestä hyppäsi vaaleatukkainen naissotilas. ”Hä-nen matkansa päättyi maantienojaan.” – Kirjoituksessaan Jouko ei kommentoi asiaa sen enempää, ei myöskään omaa osuuttaan, mutta kerran hän antoi poikansa ymmärtää, että naisen ampuminen ja muutamien tove-reiden suhtautuminen on jäänyt ahdistavaksi muistoksi.

Torjuntataistelu kesti jonkun vuorokau-den, tulitus oli molemminpuolista. Pari sat-tumusta jäi Joukon mieleen: Hän antoi pat-teristoon vahingossa oman sijainnin koor-dinaatteja. Onneksi viereinen mies huomasi asian ja vältytti omien tulitukselta. Toista muistoa hän kertoi joskus tarinoidessaan-kin: Tykkimies, ”joka pelkäsi vielä enem-män kuin me muut”, istua kyyhötti matalan poteron pohjalla kanto jalkojensa välissä. Kuinka ollakaan, kannon juureen, miehen

jalkojen väliin putosi kranaatti, muttei rä-jähtänyt. Ällistynyt mies tuijottamassa suu-tariksi jäänyttä kranaattia jäi selkeänä Jou-kon silmiin.

Kerimäkeläinen tykkimies Kettunen taas ei pelännyt, vaan hyppäsi kesken kra-naattitulen ylös montusta ja heitti radion antennijohdon läheisen puun oksille. Se tempu palautti välillä katkenneen yhteyden patteristoon.

”Siinä vihaa pidettäessä oli tilanne välil-lä jo niin tukala, että osa asemista tyhjeni. Puolustajat – jalkaväki – lähtivät oma-aloit-teisesti kohti Suomea. Tilalle juoksi jotain nuorta väkeä, aivan ilmeisesti vielä asevel-vollisia ja otti asemat haltuunsa”. Tämä ker-too osin kaoottisesta vaiheesta, jossa pako-kauhu valtasi osan miehistä.

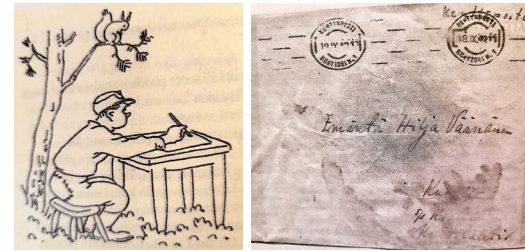
”Näissä asemissa toppuuteltiin veli ve-näläistä muutama päivä”, jatkaa lakoninen selostus. ”Sitten pantiin kampeet kasaan ja lähdettiin.” Joukon kulkuväline, polkupyörä oli käyttökelvoton, sillä joku oli ”tarvinnut renkaan venttiiliin”. Toiste kertomansa mu-kaan hänen oli ollut tarkoitus ottaa edellään lähettämänsä muut miehet kiinni juuri pyö-rällä.

Tapauksia tämän tarkemmin selosta-matta Jouko ilmaisee: ”Tämä kahina tuotti minulle VR 4:n ja luutnantin napit kauluk-seen.”

Kirjeessä kotiväelle 14.7. on hiukan enemmän valaistusta. Vaikuttaa siltä, että se oli ensimmäinen kirje pidempään aikaan. Varsinaista manöövereistä kirje ei kerro, se-hän oli kiellettyä. Jouko kuitenkin ilmaisee, että kotoa mukaan saadulla ”Ukko-Mauser”-pistoolilla (jota rauhan aikana käytettiin teurastuksessa) on ollut käyttöä. Ja sitten:

”Olen myös tullut huomaamaan, että nukkuminen ja syöminen on vain paha tot-tumus. Eräessä vaiheessa en nukkunut kol-meen vuorokautteen hetkeäkään ja samaan aikaan olin puolitoista vuorokautta aivan syömättä.”

Valitettavasti tämän kirjeen jatkosivu on hävinnyt. Kirjeen alussa Jouko rauhoit-telee kotiväkeä kertomalla sen hetkisestä

Armeija tarjosi sotilaille piirrosvinjentein varustettua kirjepaperia sekä ilmaisen kenttäpostin.

suhteellisen hyvin varustetusta lepäilypai-kasta. Mitä tarkkaan ottaen oli tapahtunut, löytyneisi Kansallisarkiston sota-asiakir-joista. Verkosta löytyy joitain sotapäiväkir-joja Sotjärven ja Säämäjärven taisteluiden ajalta, mutta niitä on asiaa tuntemattoman hankalaa tulkita. Ensimmäisen divisioonan historia (Tuokko 1995) ilmaisee parilla rivil-lä, että ”hyökkäykset torjuttiin tykistön ja jalkaväkiaseiden tulella ja reservin vastais-kulla häädettiin hyökkääjä lähtöasemiinsa”. Vihollinen siirsi painopistettä toisaalle.

Suomenlahden rannoille ja ”outoihin aikoihin”

Sitten Joukon patteristo, oltuaan lentopom-mituksen alla Paperon asemalla, siirrettiin Suomenlahden rannikolle. Luutnanttimme alkoi johtaa tykkitulua vihollisen valtaa-maan Teikarin saareen.

Heinäkuun 20. päivä Jouko pääsi kiittä-mään paketeista. – Voi kyllä ihaila silloista postin kulkua, joka tavoitti milloin minne-kin liikkuvat sotilaat. – Sota-ajan kirjeissä ei saanut ilmoittaa tarkkoja olinpaikkoja, mut-ta sen verran poika paljasti, että oli uinut Suomenlahdessa.

Elokuun 3. päivä Jouko kiittää kotiväkeä kalakukosta! Hänellä ei kyllä muutenkaan ollut tuolloin ruokapuolella valittamista, vaan kalaa ja mustikoita riitti. Ylipäänsä Jouko pyrki esittelemään kotiväelle asiat parhain päin, usein aika hirtehisesti ja eh-dottomasti ilman tunteellisuutta.

Syyskuun 7. päivä solmitun aseleposo-pimuksen jälkeen Jouko siirrettiin vartioi-maan Porkkalan vuokra-alueen rajaa ja mm. rakentamaan piikkilanka-aitaa. Näiltä

Vajaa puolivuosisataa myöhemmin: Hilikka Väinänen (vas.) toi 70 täyttävälle langolleen Jouko Väinäselle tämän kotitalosta löytäneen asetakin.

ajoilta on mukavia muistoja, jopa keskus-lämmitystalossa asumisesta. Ja nyt sai koti-väelle kertoa olinpaikkansa tarkasti. Loka-marraskuun vaihteessa Joukon patteristo kuljetettiin junalla Haminaan. Samassa ju-nassa kuljetettiin itää kohti venäläisiä sota-vankeja.

Haminassa Jouko koki ”sotilasurani alennuksen hetken”. Hänet oli määrätty ka-tupartioon, jonka oli määrä lopettaa luvat-tomat tanssit. Mutta koska aiemmat vastaa-vat yritykset olivat päättyneet keskeyttäjien ulosheittoihin, ”menimme maneesiin, pa-nimme katupartion merkinä olleet käsi-varsinauhat taskuihin, piilotimme aset ja teimme kuten muutkin, tanssimme.”

Armeijan hierarkia säilyi loppuun asti; upseerilla oli edelleen esimiestehtäviä. ”Ha-minassa sain huostaani pienen kotiutettavan miesjoukon. Heidät piti viedä Pieksämäelle.” Se tehtävä oli helppo. Jouko itse asevaattei-neen kotiutettiin Kuopiossa.

”Ne olivat outoja aikoja”, totesi Joukon nuorempi sisar Sirkka-Liisa Heinonen, kun tiedustelin hänen muistojaan syksystä 1944. Vaisuja olivat kotiin palanneet veljet olleet. Heidän ei kuitenkaan tarvinnut ihmetellä, mihin nyt, monen rintamavuoden jälkeen ryhtyisi. Kaikilla kotiutetuilla suunta ei ollut

Murtolan Väänäsiä, vas. Sirkka-Liisa, August, Jorma, Hilja ja Jouko. Monet otattivat sotavuosina vakavan perhekuvan; tausta-ajatuksena oli, että se jäisi muistoksi, jos perheenjäseniä menetettäisiin.

yhtä selvänä kuin Murtolan pojilla: Jormalla riitti töitä kotitilalla ja nuoren parin esikoista odotettiin kevätpäiväntasaukseksi. Jouko puolestaan aloitti agronomiopinnot Helsingin yliopistossa.

Useimmat koulut ja oppilaitokset avattiin vasta marraskuussa. Kotirintaman nuoriso oli tarvittu sadonkorjuussa ja muussa elintärkeässä työssä. Sota jatkui Lapissa huhtikuuhun 1945 asti ja kaikkinaisen pula ja puute paljon pidempään. Poliittiset olot muuttuivat ja liittoutuneiden valvontakomissio valtasi määräysvaltaa.

Selviytymisen keinoja

Muistelmansa loppulauseessa Jouko Väänänen huomauttaa, että tarinaan on kertynyt epäoleellisia sattumuksia ja varsinaisen sodan kuvaus on jäänyt vähäiseksi. ”Toisaalta en ollutkaan kovissa tulimyrskyissä enkä uuvuttavissa taisteluissa.”

Muutamista tiukoista vaiheista huolimatta Joukon sotapolku taisi todella olla helpompi kuin vaikka Rukajärvelle tai

Tali-Ihantalaan joutuneilla. Toisaalta hänen muistellaan kotiin palatessaan viskanneen pistoolin pöydälle ja todenneen että ilman sitä hän ei olisi tässä. Sen koommin Jouko ei sitten tainnut tarttua aseeseen, ei vaikka vuotuiset hirvijahdit kuuluivat työpaikan sosiaalisiin kuvioihin. Ja telttailusta isä yksiselitteisesti ilmoitti saaneensa tarpeeksi, kun me lapset ehdotimme muotiin tullutta ”camping-harrastusta” meidänkin perheelle. Joukon henkistä selviämistä taisi auttaa tietty suojakuori, hiukan venkoileva asenne, joka savolaisille on muutenkin usein ominainen. Sotayhteyksissä sellaista sanottiin myös jermuiluksi. Asenne onnistui varmasti paremmin nuorelta poikamieheltä kuin perheelliseltä vastuunkantajalta. Kirjeet kotoa olivat kyllä selvästi tärkeitä.

Tunteikkainta, mitä säilyneissä kirjeissä näkyy, on helmikuulta 1945. Jouko oli taas saanut paketin. ”Se sisälsi niin hirveän hyviä leivonnaisia. Sehän on kyllä itsestään selvä asia, että ne ovat hyviä, koska ne ovat meidän äidin laittamia. Meidän äiti kun ei laitakaan

muuta kuin hyvää.” Varsinaista tunteilua Jouko ei myöhemminkään juuri harrastanut, mutta lämmin ja leppoisa perheenisä hänestä tuli, myös päätoimittaja, majuri ja professori h.c.

Yhteiskunnan tasolla koko kansan selviämistä auttoi se, että järjestelmät toimivat, posti ja liikenne kulki, palkat maksettiin ajallaan ja niukat resurssit jaettiin kutakuinkin oikeudenmukaisesti. Sankarivainajat tuotiin kotipitäjään multiin. Saamme kiittää suomalaisten tunnollista, suorastaan pomminkesävää, positiivista byrokratiaa sekä yhteisvastuun henkeä, joka rakoili vain vähän.

Merkille pantavaa on myös, että vaikka sankarivainajia oli paljon, siviiliuhreja tuli vähän verrattuna esimerkiksi Saksan kaupunkien tuhoihin. Ei myöskään jäänyt kalvavia tunnemuistoja yhteistoiminta- ja vastarintaihmissen kesken, kuten joissain miehitetyiksi joutuneissa maissa. Jälleenrakennus, varsinkin omien kotien pystyttäminen auttoi purkamaan traumoja ruumiilliseen työhön. Ja vaikka laitavasemmisto muista kansalaispiireistä tuntui uhkaavalta, sen esiinnostus oli samalla haaste lähteä uusiin kehitysalotteisiin ja energiseen toimintaan. •

Elämätä entisten immeisten – Sukututkimusta ja muistelua

Nimimerkki: Mummon kainalossa

Matkat mummolaan

Ensimmäinen matkani mummolaan

Tunsin vain sinut, kotikyläni. Olit kolmevuotiaan koko maailma.

Aamulla äiti sanoo: ”Nyt saat lähteä mummin luo.” Matkaa sinne kertyy yli kolme kilometriä. Olen ylpeä saamastani luottamuksesta ja iloinen, kun en tarvitse siskojani paimentaa.

Tuossa on haanportti ja sen takana jo ensimmäiset naapuritalot. Oikealla on Niemen Hildan talo, ja hän on ensiapu lehmien sairastuessa. Olen monta kertaa hakenut Hildan meille apuun. Vasemmalla asuu tätini perheineen, ja heidän pihassaan on Klemolan Jussikan mökki. Jussikan Hanna tykkää minusta ja kutsuu usein luokseen. En oikein pidä siellä vierailusta, kun Hanna aina antaa laatikostaan vaatteiden seasta naftaliinille maistuvia pipareita. Eikä Hannalla ole syylläkään, sillä vatsa ulottuu polviin asti.

Nyt ylitan ensimmäisen kerran radan. Muistan äidin varoitukset. Pysähdyn, katse oikeaan ja vasempaan ja sitten nopea radan

ylitys, ellei junaa näy eikä kuulu. Tulen heti maantielle. Tiedän tien vievän Haminasta Kouvolaan. Uitunkurvista avautuu näkymä muihin meidän mäen taloihin. Ylitän Pirasillanojan. Huovilan mäestä erkaneet tie Nikkilään sekä vaatturi Törmän taloon. Nikkilän lasten kanssa leikin usein. Mäellä on Huovilan talo, jonka pihalla on pelottava susikoira. Huovilan neidit ovat kylämme pitokokit. Takana on Kuuven Mooseksen omakotitalo. Mooses on isäni parturi.

Anttilan saunan viereltä kuuluu myös koiran räksytys, mutta se koira ei pure ketään. Anttilan Elda-mamman (serkkuni isoäiti) kanssa olen mennyt muutaman kerran yhtä matkaa kotiin. Hän opetti kulkiessamme laulun sanoja, joista kotona muistin vain kohdan, jossa laulettiin tähtien tuolla puolen oloa. Lehtisen Olga asuu myös meidän mäellä, ja hänen luonaan olen käynyt antamassa mitan jalkaterästäni, sillä hän on tunnettu tallukkaan tekijä. Kuuven vanhalta mummolta ostin ensimmäisen kissani. Ei hän millään olisi reikärahaani vastaanottanut,

mutta viimein sain sen hänelle annetuksi. Rahan, jota olin tiukasti kädessäni puristanut.

Lautalan taloja on useampi, yhdessä niistä asuu tätini perheineen. Siellä on reikätuoli, jossa käydessäni usein mielelläni istun. Nyt tulee ensimmäinen vastaantulija ja heti muistan äidin neuvon. Niiata niksautan ja tulija katsoo minua tarkasti ja sanoo: ”Voi pieru, mihin sinä olet menossa.” En pysähdy, vaan jatkan ripeästi matkaani. Oma mäkikunta on ohitettu ja edessä on tuntemattomampaa seutua.

Siellä täällä on joku sellainenkin talo, jonka tunnistan. Tulee ensimmäinen tienhaara, josta on mahdollista lähteä joko Sutelansillan vai Sahansillan kautta. Valitsen tien, joka Rautaheimon pajan luota kulkee sahan ja myllyn ohi.

Jatkan matkaani ja ohitan kaupan ja Viitalan pajan. Kohta on oikealla metsikkö, jossa miehet sunnuntaisin pelaavat korttia. Naiset paheksuvat sitä. Isäni on saanut äidiltäni nuhteita pelaamisen johdosta. Minäkähän takia me saamme Mustaa Pekkaa pelata? Seuraavana tien varrella on Rukoushuone. Siellä olen käynyt muutaman kerran aikuisten seurassa.

Nyt olenkin jo Rautaheimon luona ja erkanen maantieltä kapeammalle sivutielle. Tuossa varmaan on se Lasi-Sipolan talo. Ikkunoita on vieri vieressä. Yritän niitä sormia apuna käyttäen laskea, mutta ei ihan onnistu, kun sormia on vähemmän kuin ikkunoi- ta.

Peltojen yli näkyvät sahan rakennukset ja alkaa kuulua kosken kohina. Saamani neuvon mukaan en saa kurkistaa sillalta alas, vaan on kuljettava keskeltä tietä. Juoksen mäen ylös ja olen taas radan varrella. Tämä toinenkin ylitys onnistuu.

Kauppa, osuuskaupan pääliike on tien varrella. Metsäkylän Osuuskaupalla on enimmillään ollut kolme kauppaa kylässä ja yksityisiä kauppoja ainakin kaksi. Rautatieaseman ohitettuani lähestyn mummin ja vaarin taloa. Heikkilän kurvista jo näenkin sen sekä taustalla olevan Sipilän

mäkikunnan. Sipilän Inkeri tulee varmaan leikkimään kanssani.

Käännyn Paavolan mummin pihatielle heti Iita-mamman mökin jälkeen. Iita-mamma on isoisäni veljen leski. Tuossa on kellari, jossa mummi säilyttää ruokia ja sitten sauna, jonka kohdalta käännyn kohti taloa. Mummin koti on erilainen kuin muut talot. Sanovat sen olevan ”mansarttikattoinen”. Menen sisälle ja eno huomaa minut ja sanoo: ”Sieltähän se enon tyyppi tulikin.” Vaari istuu kiikkutuolissa serkkuni sylissä ja laulaa

Tii tii tikanpoika kylvi tielle nauriin.

Tuli paha paimenpoika,

söi sen tikan nauriin.

Tikka se itkeä tillitti.

Paimenpoika vain nauroi.

Mielestäni vaari aina istuu keinussa joku meistä lapsista sylissä ja laulaa. Kohta mummi ottaa minut syliinsä ja kehuu miten reipas kolmevuotias tyttö. Kuulen sanottavan, että reipas saa ollakin, sillä tyttöjä on siunaantunut tiheään tahtiin. Kysyttäessä, kauanko olen mummin luona, vastaan, että pitkään. En sano siskoni tavoin, joka oli vain ”yhlen” viikon.

Uudismatka mummolaan

Ensimmäinen yksin kulkemani matka mummolaan tapahtui noin kahdeksankymmentä vuotta sitten. Äitini sai monta kertaa todistaa, että onko tyttö todella niin nuorena sellaisen matkan kulkenut yksinään. Kyllä on asia totta, sillä kolmessa vuodessa syntyi kolme tyttöä, niin vanhin joutui jo aikaisemminkin kaupassa käymään hiivan ostossa.

Nyt kuljen muistojen matkaa uudelleen. Tuossa oli haanportti. Portista ei ole edes valokuvaa olemassa. Mielikuvissani näen sen aidaksenharmaana karjankulkua sulkevana esteenä. Niemen Hildan talo on saanut uudet omistajat ja uuden kuosin. Jussikan koti on siirtynyt talojen hautausmaalle. Ei enää

tarjoa Jussikan Hanna naftaliinille maistuvia pipareita.

Ylitän entisen radan ja tulen maantielle. Tiellä sujahtelee autoja ohitseni tasaisena virtana, vaikka tie ei enää olekaan pääväylä Haminan ja Kouvolan välillä. Nyt runkotie kulkee Tavastilan puolella. Eteeni avautuu oudon näköinen maisema. Pirasillanoja, Vaatturi Törmän talo, Nikkilän maatilaa miljö, kaikki kadonneet. Huovilan susikoira ei räksytä. Huovilan neidit, Kuuvan ja Lehtisen väet sekä Anttilan Edla-mamma ovat tähtien tuolla puolla. Ei tule vastaan Hilja ihmetelläkseen ikäihmisen kävelysauvoilla kulkua.

Kuljen Sahansillan kautta niin kuin muinoin, vaikka uutta Kotkaan menevää tietä käytetäänkin nykyään yleisemmin. Vanha Sutelansilta on vain muistoissa. Osuuskauppa ja Viitalan paja ovat uudistuneet asuintaloiksi. Ei pelata korttia Rukoushuoneen rinteellä.

Rautaheimon paja on uudistunut uuteen kuosiin. Entisaikojen kilkatuus on vaihtunut nykyaikaisuuteen. Käännyn vanhalle tielle, jonka kunnosta kotinikin piti huolta entisaikaan. Lasi-Sipolan ikkunat ovat saaneet väistyä ja vähentyä uusien tieltä.

Saavun kosken kohdalle ja ihmettelen miten hiljainen ääni kuuluu. Vain ränsisty-

neet rakennusten rippeet kertovat kukoistavasta sahayhdyskunnasta. Onkohan edes sahan perustajan eli esi-isäni veljen muotokuva jäljellä rakennuksen seinällä. Tämän historiallisestikin kuuluisan miehen muotokuvalla toivoisin säilyvyyttä. Onhan hän myöhemmin ollut perustamassa Loviisan kaupunkia ja ollut sen ensimmäinen pormestari.

Jatkan matkaa enkä ylitä olematonta rataa. Osuuskaupan pääliike on vielä toiminnassa, mutta sen ympäristö on täysin uudistunut. Koko joen varsi on täynnä uusia omakotitaloja.

Käännyn Heikkilän mutkasta mummolaan päin. En näe maakellaria mummolaan mentäessä. Päärakennus on saanut väistyä uuden talon tieltä. Entistä kivijalkaa tai osaa siitä en löydä. Enon tyyppiä ei toivoteta tervetulleeksi. Ei kuulu vaarin kiikkutuolin narinaa laulun seasta. Vaarin sylissä olleet lapset ovat kaikonneet maan eri osiin ja jopa valtakunnan rajojen ylitse muutamit ovat lentäneet. En istahda mummin syliin. Kukaan ei kysy, viivynkö viikon vai kaksi.

Vanha mummola mansardikattona elää aina mielessäni ihanana paikkana, johon oli hyvät tulla ja käpertyä Mummin kainaloon lämpöön. •

Soittokaveri

On kesä 1939. Olen viime joulukuussa kaksi vuotta täyttänyt reipas tyttö. Istun mummolassa vaarin sylissä. Seinällä soi puhelin, johon eno sanoo: ”Liikkala 17.”

”Eiks tää ol mettäkylä eikä mikään Liikkala”, utelen, johon vaari vastaa: ”Ollaan myö Metsäkylässä, mutta puhelinkeskus on Liikkalassa.” Minäkin haluan puhua torveen ja veivata kannesta, näin vaarilta pyytelen.

Saan vastauksen, ettei puhelin ole mikään lasten leikkikalu. Kohta mummi tulee hakemaan minut kertoen enolla olevan hevosen jo valjaissa kotimatkaani varten.

Kotona isä on puita tekemässä ja minä menen heti hänen luokseen alkaen touhuta omia leikkejäni. Äkkiä kuuluu Kelkkamäen suunnalta kova pamaus, juoksen isän vierelle ja kysyn peloissani: ”Isä missä ryssä?”

Menen sisälle ja suoraan puhelimeen: ”Haloo, oletko kotona? Älä anna tulla sotaa.” Näin puhelen soittokaverilleni.

Ryssä, sota ja rauha, nämä olivat minulle joka päivä kuultavia asioita. Rauha, sehän on Orimattilan täti, minkähän takia hänestä ja sodasta puhutaan samalla kerralla. Kamarin nurkassa on iso kasa pyssyjä ja niihin en saa koskea. En uskaltaisikaan, sillä olen kuullut, kuinka kovasti ne pamahtavat miesten harjoittelussa ammuntaa.

Isä veljineen menee linnoitustöihin. Kotona käydessään he kyselevät: ”Vieläkö sinä Reetta soittelit sille juttukaverillesi?” Eilenkin soitin, mutta hän ei ollut kotona.

Touhua minulla riittää jokaisena päivänä. Uskalsin mennä yksin katsomaan pommisuoja, jonka pappi on rakennuttanut kallion solaan noin puolen kilometrin päähän kotitalosta.

Nyt on sota syttynyt, näin aikuiset puhelevat kiihtyneinä. Minne se Reetta on menossa? No tietysti sotaa katsomaan. Olen pettynyt, kun pihalla ei ole mitään ihmeellisempää näkyvissä. Jospa se sota onkin siellä pommisuojan luona.

Näin miettien, menen riihen ohi ja laskeudun rinnettä alaspäin, samalla kuuluu äidin huuto: ”Mihin sinä Reetta taas olet menossa, heti takaisin.”

Haloo, lopeta heti se sota, että pääsen isän kanssa hiihtämään. Mamma utelemaan, että mitäs se soittokaveri kertoi. Sanoi, ettei kukaan ole kuollut.

Naiset itkevät. Huovilan Uno naapurista on kaatunut. Mitä tarkoittaa kaatuminen?

Minäkin olen kaatunut, mutta silloin vain minä itkin. Äiti lupasi selvittää kaatumisen minulle, sitten kun olen iso tyttö. Lisäksi äiti kertoi Uunon tanssineen hänen kanssaan häälässä, kun isäni ei osannut tanssia. Uno oli isäni paras kaveri lapsuudesta asti.

Kuuluu hälytyssireenin ääni. Tulee hirveä kaaos, kun jokainen etsii vaatteita ylleen

ennen pommisuojaan lähtöä. Äiti juoksemassa, Tuula saaliin käärittynä toisessa ja Ritva toisessa kainalossa ja minä perässä kohti kallion solaa. Pian koko talon väki on siellä.

Lapsille on järjestetty nukkumapaikat penkille, mutta minä en suostu nukkumaan. Pommien viiltävä ääni rikkoo hiljaisuuden. Eihän vain kotiin osu. Näin ajattelen peloisani.

Reetalla olisi nyt soiton paikka, porukka ehdottaa pommituksen tauottua. Kotiin mentyä heti soitan, näin lupaan.

Talo on säästynyt, mutta rantapeltto on ”mullin ja mallin.” Aamulla hiihdän Kyllikki-tädin kanssa katsomaan sitä. On ihmeellistä, kuinka talot ympärillä ovat säästyneet tuhoilta.

Päivällä tulee tieto, että äidin sisko, Eeva-täti on saanut sirpaleita vartaloonsa. Hänet on viety Kotkan sairaalaan. Hän oli ollut tulossa kotiin pyörällä ja oli sinne jo melkein ehtinyt. Yllättäen pommikone oli yläpuolella, ja ampuvan miehen kasvotkin hän näki, sillä niin alhaalla kone lensi.

Haloo, haloo mitä sotaan kuuluu? Etkö jo voisi lopettaa, että isäkin pääsisi kotiin. Puhelun päätyttyä menen mamman luo ja kerroin, että soittokaverini lupasi sodan loppuvan ja ensiviikolla miesten pääsevän kotiin.

On kulunut useita viikkoja viimeisestä kirjeestä, joka miehiltä on sodasta tullut.

Kaikki kulkevat rauhattomina. Kukaan ei osaa mihinkään keskittyä. Iloisesti hypellen menen naisten luo sanoen: ”Kukahan se tuolta tieltä tulee, ihan sotast päin näyttää tulevan.” Naiset kiireesti juoksevat ikkunaan, mutta eihän sieltä ketään tule.

Seuraavana päivänä postinhakija tuo ison nipun kirjeitä. Olivat matkalla jonnekin juuttuneet.

Reetta, olisi taas soiton aika. Näin kuulen monesta suusta sanottavan. Menen kaappiin, koputan seinään ja panen kädet rullalle suun eteen ja sanon; ”Haloo, haloo onko Molotovvi kotona.” •

Erkki Väänänen 1930-luvulla Vahvialassa

Isäni Erkki Väänänen (TkL) kuului Juvan Väänäsiin. Hän kertoi mielellään muistojaan Vahvialasta, jossa hän syntyi ja vietti lapsuutensa. Olen hyödyntänyt hänen kertomiaan tarinoita, joita olen merkinnyt muistiin, ja hänen kirjallisia muistelmiaan tuolta ajalta.

Väänäset asuivat Ylätuvan tilalla Hounin kylässä Vahvialassa Viipurin maalaiskunnassa. Isäni perheeseen kuuluivat äiti Johanna, isä Aleksander ja viisi veljestä. Isäni oli nuorin veljeksistä. Kylässä oli nelisenkymmentä taloa. Vuosina 1936–1939 Ylätuvan väkeä oli paljon, 12 henkilöä: oman perheen lisäksi mm. serkkupojat. Ylätuvan hevoset, Alli ja Sandra, olivat isälle erityisen rakkaita. Kerran paimeneen lähdetessä eväksi laitettu puuro oli kadonnut repusta. Vain kaurapuuron jäänteet hevosten turvassa paljastivat Allin ja Sandran toimet.

Isä muisteli, että elämä maalaiskylässä oli hyvin yhteisöllistä ja turvallista. Arkeen kuuluivat maalaistalon askareet peltotöineen ja sadonkorjuineen, kotieläinten hoito sekä erilaiset sukujuhlat, kuten häät, hautajaiset ja muut yhteiset kylänvietot. Eteläkarjalaista elämää ilmensi olennaisena osana ruokaperinne piirakoineen. Isä kuvaa arkielämän ruokaa Vahvialan Ylätuvassa näin: ”Kesäisin söimme runsaasti kalaa, sillä Houninjärvi oli erittäin kalarikas. Kotona paistettiin ruisleipää ja uuniin mahtui kerrallaan 13–14 suurta leipää.” Karjalaiseen arkiruokaan kuului Ylätuvassa hiivaleipää, peruna-, lanttu- ja kaalipiirakoita

sekä leposkoita, perunakakkaroita. Teuras-tusaikaan tehtiin maksapiirakoita ja lihasylt-tyä.

”Sunnuntaisin syötiin aina tuvan pöydäl-lä ja silloin oli jälkiruokana jotain parempaa kuten puolukkapuuro ja riisipiirakat tai vas-taavanlaiset piiraat. Lisäksi oli marjoista teh-tyä makeaa soppaa ei-makean pullan kanssa.” Sukumme perintönä on säilynyt karjalaisten ruokien ohella isäni äidin, mamman, resep-tin mukaiset sokerittomaan pullataikinaan valmistelut ja riisipuurolla täytetyt puolikuun muotoiset piirakat. Piirakat ovat olleet hyvin pidettyjä niin kotiväkemme kun tuttavien ja sukulaisten keskuudessa.

Isäni kävi koulua Hounin kansakoulussa. Isä piti paljon koulunkäynnistä. Hän meni salaa kouluun jo kuusivuotiaana, sillä isästä oli kurjaa jäädä kotiin veli Väinön mennessä kouluun. Kyläyhteisö toimi aktiivisesti. Isän kertoman mukaan kylän urheilukentällä oli kiinnostavaa seurata pesäpallopelejä. Kesäi-sin sunnuntaisin isä muiden lasten kanssa kävi uimassa Salmen tai Uitin rannassa. Lau-antai-iltaisin varttuneemmat nuoret kerään-tyivät Vuoksen rantaan nuotiopaikan äärelle viettämään aikaa. Isän mukaan Keinumäelle Korpelan talon maalle oli rakennettu iso, puu-vartinen kolmiaisainen keinu, jolla rohkeim-mat keinuivat jopa ympäri. Talvella hiihdet-tiin, ja joillakin kyläläisillä oli Nurmis-luis-timet. Isäni kirjoittaa muistavansa erityisen hyvin suojeluskunnan prosenttihiihdot, jossa lotat laittoivat hyvää hernekeittoa näkkileivän kera.

Moni asia muuttui vuonna 1939. Loppu-kesästä junat kuljettivat joukkoja Viipuriin päin. Syyskuun alussa koulu alkoi tavallisesti, mutta marraskuun viimeinen päivä jäi ikui-sesti isän muistiin: ”Muistan tuon aamun erittäin hyvin. Lunta oli satanut jo maahan ja

aamu oli pilvinen. Menimme suksilla kouluun ja kaikki oppilaat olivat paikalla. Aamuharjauksen loputtua opettaja ilmoitti meille, että Neuvostoliitto oli aloittanut sodan Suomea vastaan. Emme voi jatkaa koulua, vaan kaikkien tuli mennä kotiin ja seurata viranomaisien ilmoituksia.”

Lähde: Erkki Väänänen, 1995, Muistikuvia talvi- ja jatkosodan ajalta Ylätuvan Vahvialan tilalta Hounin kylästä

Erkki Väänänen, tekn.lis. ja kemian-teollisuusyrityksen toimitusjohtaja, oli O.P. Väänäsen 10 vuotta nuorempi veli.

Hänet valittiin sukuseuran hallitukseen vuonna 1999 ja myöhemmin taloudenhoitajan tehtävään, mitä tehtävää hän hoiti neljä vuotta. Hänen kaudellaan systematisoitiin taloudenpidon ohella sukuseuran muitakin toimintoja. (Väänästen sukuseuran historiikki 1937-2007 Sukupuu nro 14 / Riitta Mäkinen.)

Etä hoijettais sitä leiviskee – Merkillepantavia Väänäsiä

Eeva-Riitta Piispanen

Kaikesta selvittäään

– sanoo Hannu Kristian Väänänen, lääketieteen ja kirurgian tohtori, sisätautien ja ruoansulatuskanavan sairauksien erikoislääkäri

Helsingissä syntynyt (1951) Hannu on Väänästen sukuseuran esimiehenä pitkään toimineen Oiva Pentti Väänäsen esikoispoika, vanhin O.P:n kolmesta pojasta. Hannun ura sisätautien ja ruoansulatuskanavan sairauksien erikoislääkärinä alkoi 1980-luvun alussa ja jatkuu yhä.

Hannu opiskeli lääketiedettä Tübingenin yliopistossa Etelä-Saksassa, Baden-Württembergissä. Valmistuttuaan lääkäriksi hän palasi Suomeen, suoritti erikoistumisopinnot suoliston ja vatsaelinten sairauksista Helsingin yliopistollisessa keskussairaалassa Meilahdessa. Hänen väitöskirjansa vuonna 1986 käsitteli maksan alkoholiaineenvaihduntaa. Aihe, joka ei suinkaan ole vanhentunut neljänkymmenen vuoden kuluessa, vaan on sitäkin ajankohtaisempi.

Hannu Väänänen teki yli 30-vuotisen työuran ylilääkärinä ortopedian ja sisätautien sairaala Ortonissa.

– Sisätaudit, jotka ovat olleet minun erityisalaani, tarkoittavat valtavan suurta määrää erilaisia sairauksia. Minulle on ollut hyötyä

Hannu Väänänen ja anestesialääkäri Olli Erkola selvitämässä potilaan anemian syytä Eiran sairaalan kauniissa tähystyskeskuksessa

siitä, että hankin kokonaisuosaamisen ihmisen sisäelimestä, Hannu Väänänen kertoo.

– Nykyään erikoistutaan melkein pä elin-kohtaisesti, vaikka oireet voivat ilmetä muual- la kehossa kuin sairastuneessa elimessä, hän pohtii.

Hannu jatkaa työuraansa. Ja miksei jatkaisi, koska on edelleen innostunut omasta alastaan. Hän on toiminut jo yli 15 vuotta yksityislääkärinä Eiran sairaalassa Helsingissä. Lisäksi hän jatkaa yli 20 vuotta kestänyttä uraansa Potilasvakuutuskeskuksessa, joka käsittelee kaikki terveyden- ja sairaanhoitoa koskevat potilasvahinkoilmoitukset Suomessa.

– Tässä asiantuntijatyössä saan hyvän kuvan siitä, mitä Suomen huippusairaaloissa tehdään. Keskuksessa toimivan kollegion työ perustuu lainsäädäntöön ja ratkaisujen on tarkoitus tuottaa oikeutta sekä potilaille että hoitotyön tekijöille. Tärkeämpää kuin syyllisten etsiminen, on luoda ymmärrystä vahinkojen – joita väistämättä sattuu – syistä. Potilasvahinkoilmoitukset tuottavat siis arvokasta tietoa potilasturvallisuudesta Suomessa, Väänänen kertoo.

– Tämän työn viehätys on se, että siinä tarvitaan kokemusta ja terveydenhuoltojärjestelmän toiminnan ymmärrystä. Meillä on paitsi hyvä järjestelmä, erinomainen lääketieteellinen dokumentaatio ja ajantasaiset Lääkäriseura Duodecimin laatimat Käypä hoito-suositukset. Vähän salapoliisityötäkin saa joskus tehdä, mutta onneksi digitaalisena aikana kaikkea jää jälki. Se helpottaa.

Myös Vakuutusosikeus oli yksi Hannu Väänäsen työpaikoista. Sitä hän sai jatkaa 68-vuotiaaksi asti, viimeiset kolme virkavuottaan ylilääkärinä. Vakuutusosikeus on Suomen tuomioistuinjärjestelmään kuuluva riippumaton ja puolueeton erityistuomioistuin. Ylimpänä lääketieteellisenä asiantuntijana Hannu Väänänen sai perehtyä myös sosiaalioikeudellisiin kysymyksiin.

YLEn suosittu sarja Aamutohtori, joka on nykyisin nimeltään Aamun Akuutti, on seurattavissa keskiviikkoisin Radio Suomessa ja YLEn aamu-TV:ssa. Hannu Väänänen oli aikanaan yksi vastaanoton lääkäreistä. Tässä hommassa hän kertoo oppineensa täsmällisen ulosannin suorassa lähetyksessä ja – koska lääkärikollegatkin ohjelmaa kuuntelivat – myös sovitteluun sanansa asiantuntevasti ja kansantajuisesti.

Kehitysaskeleet ovat valtavia – mutta tärkein asia ei muutu

Hannu Väänänen seuraa oman alansa kehittymistä. Lääketieteen ja lääkärin työn edistysaskelia todellakin riittää seurattavaksi. Hannu kertoo, että hänen työuransa aikana kaikki on kehittynyt valtavasti, eniten lääkkeet.

– Kun aloitin opintoni, tunnetut lääkkeet mahtuivat pieneen ohutselkaiseen kirjaan, hän kertoo. Nykyisten lääkkeiden kirjo lisää omalta osaltaan paranemisen ennustettavuutta ja on mahdollistanut ihmisille aiempaa pidemmän terveen ja toimintakykyisen elämän. Myös tutkimusmenetelmät, kuten kuvantaminen, sekä tähystys- ja robottikirurgia kehittyvät nopeaan tahtiin.

– Yksi asia on kaikesta tästä huolimatta tärkein ja muuttumaton: potilaan kuunteleminen. Potilas antaa lääkärille parhaan informaation sairastumisestaan. Ilman potilaan kuuntelemista lääkäri ei voi tietää, mitä hän lähtee selvittämään. Näin on ollut koko ajan näiden vuosikymmenien aikana, Hannu Väänänen sanoo painokkaasti.

– Olen aina ollut sairauksien ennaltaehkäisyn kannalla. Aivoista, sydäimestä ja sisäelimestä täytyy pitää huolta, hän lisää.

Miten asiantuntija itse ylläpitää terveyttä ja toimintakykyä?

– Teen vielä töitä, vaikka olen jo yli 70-vuotias. Se vaatii minulta perusteellista asioihin perehtymistä ja ajattelukykyä. Kun selvitan monimutkaisia potilasvahinkoasioita, huomaan alitajunnan tekevän töitä puolestani: Nukuttuani yön yli ymmärrän, miten asia pitää ratkaista.

Hyvä – siis uni. Entä fyysinen toimintakyky?

– Kävelen kaupunkiympäristössä kaik- kialle. Rasitan itseäni tekemällä fyysisesti ras- kaitakin hommia mökillä. Talvella hiihdän ja laskettelen, mikä on yhteistä ja mieluisaa ajanvietettä aikuisten lasten perheiden kans- sa. Jaksan tätä kaikkea oikein hyvin, eikä oma elämäni ole suinkaan päättymässä.

Sitten tulee yllätys! Hannu Väänäsellä on vauhdikas ja vaarallinen, mutta erittäin rakas

harrastus: moottoripyörät. Niitä hänellä on kaikkiaan viisi kappaletta. Kiinnostus moottoripyöriin syttyi aikuisena, jos nuoruuden mopoajeluita ei lasketa. Hannun varikolla oli aiemmin myös moottorikelkkoja, mutta niitä on luovuttu.

– Kyllä, minulla on hyvä mekaanikko, jonka kanssa huolletaan ja rakennetaan näitä pyöriä. Nekin hommat vaativat sekä ratkaisukykyä että hyvää kuntoa.

– Olen tehnyt pitkään matkoja, joista erityisen lämpimästi muistelen Amerikan kokousmatkojen yhteyteen sovitettuja, kollegoiden kanssa tehtyjä moottoripyörämatkoja Kaliforniassa ja Koloradossa. Niissä oli vapauden huumaa ja easy rider -meininkiä.

Ahkeruus on verenperintö

Hannu Väänänen isä oli Oiva Pentti Väänänen, varatuomari ja hallintoneuvos, joka oli 35 vuotta Väänästen sukuseuran hallituksessa ja toimi esimiehenä kolmella vuosikymmenellä. Hannun äiti oli Pirkko Lehmusvirta. Hannu muistelee, että molemmat vanhemmat olivat yhteiskunnallisesti aktiivisia. Työt ja luottamustoimet näkyivät kotioiloissa syventymisenä näihin tehtäviin.

– Vanhemmillani oli myös hyvä kielitaito ja he seurustelivat paljon mm. diplomaattitehtävissä olevien ihmisten kanssa. Ymmärsin, että kielitaito avartaa maailmanpiiriä. Vanhempieni malli alituisesta työn tekemisestä tarttui minuun.

– Kaikki neljä isovanhempaa, jotka minulla olivat, olivat varsin työteliäitä. Isän vanhemmat joutuivat sodan vuoksi lähtemään Viipurin maalaiskunnasta, Hounin kylässä sijainneelta Vahvialan tilaltaan. Minun lapsuudessani he asuivat Lappeenrannassa pienellä maatilallaan, josta erityisesti mieleeni ovat jääneet lomapäivät serkkujen kanssa ja hevosajelut.

– Äitini Pirkon vanhemmat asuivat Tampereella, missä vierailtiin usein. Äidin vanhemmilla oli polkupyörä- ja urheiluliike, jonka palveluksessa minäkin tein ensimmäiset kesätienestit. Sain työn tekemisen mallia kahdelta sukupolvelta ja siitä tuli tapa elää.

Hannu on vakiovieras kevään moottoripyöränäyttelyssä

Perhe on paras

Hannu Väänänen kertoo, että hänen ”elämänsä paras asia”, vaimo Ulla-Maija menehtyi pari vuotta sitten.

– Olimme yhdessä yli neljäkymmentä vuotta ja olen kiitollinen yhteisestä ajastamme. Saimme matkustella ja lomaila kesäpäikkassämme Hollolassa ja huvilalla Espanjassa. Näistä paikoista on tullut rakkaita myös kahden aikuisen lapsemme, Oton ja Sallin perheille, Hannu kertoo.

– Samoin kuin yhteisestä vapaa-ajan vietosta talvella hiihtäen ja lasketellen. Olen huomannut, että me isovanhemmat voimme myös oppia paljon lastenlapsilta.

Mitä sanoisit rohkaisuksi nuorille ja lapsille?

Tätä kysymystä Hannu pohtii jonkin aikaa. Sitten tulee kiteytys, kuin suorassa lähetyksessä:

– Usko itseesi, harrasta vieraita kieliä, laajenna maailmanpiiriäsi, opiskele ja kansainvälisty. Suomessa on eletty vaikeita aikoja ennenkin. Kaikesta selvitään. •

Tarkempia elämäkertatietoja O.P. Väänäsestä on Väänästen sukupuu -lehden nrossa 13.

Tässä lehdessä on Hannu Väänänen serkun Heini Kapasen kirjoitus, joka käsittelee O.P. Väänänen nuoremman veljen Erkin lapsuusmuistoja Hounin Vahvialan tilalta.

Serkukset Hannu ja Heini kuuluvat Juvan Väänästen sukuhaaraan.

Sukuseuratoiminta ei ole vain ikääntyneiden harrastus

Tietosuojalain ja EU:n yleisen tietosuojasetuksen GDPR-vaatimukset aiheuttavat harmaita hiuksia ja päänvavaa sukuseurassa niin sukututkimuksissa kuin jäsentietojen ylläpidonkin osalta. Joudumme pohtimaan, mitä sukuseura saa tietää jäsenistä, mitä tietoja voidaan säilyttää jne. Vakavasti puhuen jäsen- ja sukututkimustiedot ovat asianmukaisesti ja vastuullisesti hoidossa. Tietoja on saatu useiden vuosikymmenten aikana ja ne ovat olleet monessa muodossa niin jäsenrekisterin kuin sukututkimuksenkin osalta.

Mitä me tiedämme jäsenistöstä? Lähinä osoitetiedot, jotka ovat pakollisia. Sitä kautta henkilöt meille siis identifioituvat. Nykyisin vapaaehtoisena tietona on lisäksi ollut puhelinnumero ja syntymäaika. Toki tilastojen lisäksi aktiiviset jäsenet tulevat tuiksi jäsenkokouksissa ja sukujuhlissa.

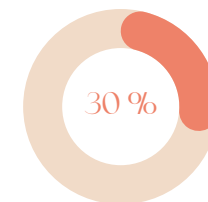
Keväällä 2024 meillä oli jäsenrekisterissä 614 jäsentä, joista 183 jäsenelle löytyi tieto syntymävuodesta eli 30 % jäsenistöstä. Tämän aineiston perusteella voidaan sanoa, että meillä on kaikenikäisiä jäseniä. Jäsenistön keski-ikä tämän tilaston mukaan on 55 vuotta. Ilahduttavaa on, että heti 1950- ja 1960-lukujen jälkeen tulevat 1990-luvulla syntyneet. Tätä tosin edesauttavat sukuseuran myöntämät stipendit, joiden edellytyksenä on, että hakija on sukuseuran jäsen. Kaikkea ei tietenkään ko. ikäpyramidi kerro, koska osuus on kuitenkin vain 30%, vaikkakin määrällisesti varsin suuri (183 !) ja näin ollen on ihan merkittävä määrä tilastollisestikin.

Väänästen sukuseura toimii monessa polvessa.

Sukuseuran toimintaan ovat kaikki tervetulleita. •

614
jäsentä yhteensä

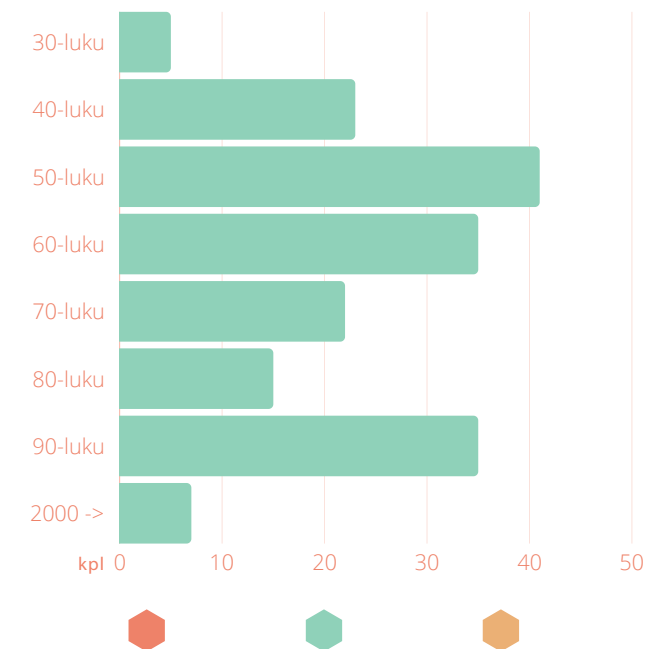
183 jäsenen syntymävuosi on tiedossa ja löytyy jäsenrekisteristä.
Tämä on 30% kaikista jäsenistä.

Syntymävuosi tiedossa

Jäsenien keski-ikä

Näyttelijäntöön opinnot Työväen Akatemian teatterilinjalla 2022-2023

Elokuussa 2022 aloitin näyttelijäntöön opinnot teatterilinjalla Työväen Akatemiassa Kauniaisissa. Kansanopisto-opinnot olivat maksulliset, joten päätin sukulaiseni rohkaisemana hakea stipendiä Väänästen sukuseura ry:ltä ja suureksi ilokseni sellainen minulle myönnettiin. Opinnot olivat täyspäiväisiä ja jokainen päivä haastoi eri tavalla. Tunsin itseni kuin pesusieneksi, joka imee uutta tietoa itseensä niin paljon kuin mahdollista. Voin helposti sanoa, että otin vuoden opinnoista kaiken irti.

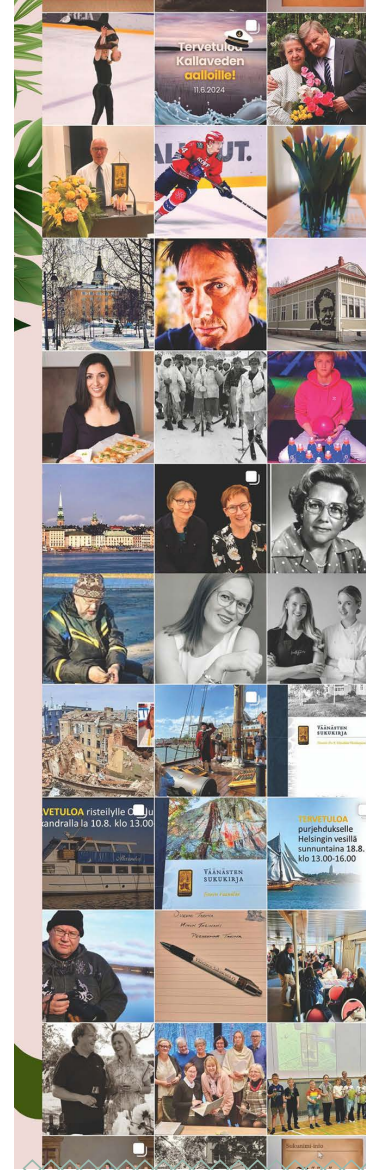
Opintoihin kuului näyttelijäntöön perusteita, historiaa, improvisaatiota, klovneriaa, nykytanssia, japanilaista Suzuki-metodia, laulukurssi, äänenkäytön opettelua, fyysistä näyttelemistä, monologikurssi englanniksi sekä loppunäytelmä *Ylpeys ja Ennakkoluulo*, jossa näytelin tuplaroolin Jane Bennetina ja rva Gardinerina. Monologikurssi huipentui esitykseen ja monologimme sijoituivat antiikin Kreikkaan. Oma roolini oli puolijumala Medeia. Kaikki kurssit olivat todella opettavaisia ja tarjosivat hyviä työkaluja jatkoa varten, mutta omat suosikkini olivat laulukurssi, improvisaatio sekä fyysinen näytteleminen. Näty-opinnot olivat samalla myös matka omaan itseeni, ja meillä olikin lukuvuoden lopussa itsetutkiskelun kurssi, jonka koin hyödylliseksi siinä vaiheessa omaa matkaani. On tärkeää tuntea itsensä todella hyvin, jotta voi elää aidosti keinotekoisissa tilanteissa ja luoduissa maailmoissa, jotta voi näyttellä uskottavasti.

Opintojen jälkeen olen tehnyt pieniä ja isompia rooleja useissa eri lyhytelokuvis- sa, mm. pienroolin TV-sarjassa. Näytelin pääroolin varjoa Teatteri Mainingin *Yksinkö?*-kesäteatterinäytelmässä ja esiinnyin Linnanmäen iik!Week-kauhufestivaaleilla sekä Valokarnevaaleilla. Viimeisin kameratyöni

Ancient Greek Monologues: Medeia

oli päärooli lyhytelokuvassa *Epäpyhä Johanna*. Olen todella kiitollinen ja ylpeä myös itsestäni, että olen päässyt tekemään niin monipuolisia rooleja, jotka ovat haastaneet minua eri tavoin. Roolien kautta olen saanut syventää suhdetta omaan näyttelijäminäni sekä tutustua aivan mahtaviin ihmisiin tällä alalla. Perheen ja ystävien tuki on ollut myös ehdottomassa avainasemassa ylipäätään elämässä, mutta myös navigoidessa tällä alalla. Näyttelijänä, kuten ihmisenäkään ei koskaan ole niin sanotusti valmis, joten oppiminen on jatkunut ja tulee jatkumaan läpi elämän. Oli se sitten oman "instrumentin" eli kehon ja mielen ylläpitoa ja taitojen

Väänästen sukuseuran Instagram kutsuu seuraamaan tarinoita Väänäsistä

Väänästen sukuseuran Instagram 'Me Väänäset' on tarina Väänäsistä ja Väänäs-sukuisista. 'Me Väänäset' aloitti seuraamaan näkyviä eri ikäisiä Väänäsiä sekä tarinoimaan menneistä ajoista ja nykyisyydestä vuoden 2024 alussa.

Tarinoissa esitellään ajankohtaisia henkilöitä sekä tapahtumia. Henkilöt eivät välttämättä ole itse sukuseuran jäseniä, toki toivotamme heidätkin tervetulleeksi mukaan toimintaan. Tarinaan liittyy usein linkki, jonka avulla voit itse lukea ja tutustua esiteltyn henkilöön tai tapahtumaan tarkemmin.

@mevaanaset

#väänänen

f Väänästen sukuseura on ollut Facebookissa kymmenen vuotta

Vielä kymmenen vuotta sitten ihmettelimme vähän itsekin, mihin sukuseura mahtaa tarvita sosiaalista mediaa. Kymmenessä vuodessa Facebook-sivumme seuraajamäärä on kasvanut noin viiteen sataan.

Jos käytät Facebookia, ota Väänäset seurantaan.

www.facebook.com/vaanastensukuseura

kehittämistä tai inspiraation hakemista pitäen silmät ja korvat auki maailmalle. Viimeisimpinä kursseina olen käynyt Actors Academyn järjestämän kameranäyttelemisen kurssin Meisner-tekniikkaa hyödyntäen sekä Reeta Vestmanin musikaalilaulukurssin.

Suuri kiitos Väänästen sukuseuralle opintostipendistä, jonka avulla sain keskittyä opintoihini ja pääsin vauhtiin näyttelijänurallani!

Marjut Jokio

Esiintyjänä iik!Weekillä Linnanmäellä

Luontokilpailun kolmas kierros käytiin Siilinjärvellä

Tulokset julkistettiin perjantaina 17.5.2024 Toivalan koulussa.

Väänästen sukuseuran arviointiraati; Kalervo Väänänen, Pentti Väänänen ja Eeva-Riitta Piispanen, asetti ensimmäiselle sijalle Vuorelan koulun neljäsluokkalaisten esityksen. Laadukkaiden ja hienojen kilpailutöiden asettaminen paremmuusjärjestykseen tuotti raadille päänvaivaa. Se päättyikin jakamaan toiset sijat sekä Kehvon että Toivalan neljänsille luokille.

Väänästen luontokilpailun ideoija, professori Kalervo Väänänen tiivistä kunkin koulun ansiot: ”Vuorelan koululaisten kilpailutyössä oli tieteellisen esittämisen ote, Toivalan koululaisten lähestymistapa puolestaan taiteellinen ja Kehvon koululla oli lukuisten luontoretkien ansiosta käytännönläheinen ja pihkantuoksuinen kokonaisuus.”

Kutsukilpailu toteutettiin Väänäs-suvun ydinalueilla nyt kolmatta kertaa. Kahden aiempina keväänä kilpailuun ovat osallistuneet Kuuslahden, Pajulahden, Pöljän koulut sekä Martti Ahtisaaren, Länsi-Puijon ja Snellmanin koulut.

Kilpailun järjestäjä, Väänästen sukuseura ry, on antanut koulujen ja oppilaiden

vapaasti valita niin havainnointikohteet kuin kilpailutöiden esittämisen muodon. Viimeisin kilpailu käytiin 2.4.–10.5.2024 välisenä aikana.

Kolmen vuoden aikana kilpailuun on osallistunut noin neljäsataa kolmas-neljäsluokkalaista alakoululaista. Opettajat ja rehtorit kertoivat, että luontokilpailu on ollut ”mukava matka”. Luontohavainnointi on hyvin voitu yhdistää eri oppiaineisiin. Kilpailutöissä oli käytetty taitavasti matematiikan, äidinkielen, liikunnan ja teknisen käsityön oppeja. Myös kuvaamataitoa ja musiikkia on oivaltavasti sovitettu luontokilpailuun.

Kilpailutöiden katselmuksissa professori Kalervo Väänänen selitti oppilaille nykyisen luontokadon eroa aiemmin, miljardien vuosien aikana monta kertaa tapahtuneisiin lajien sukupuuttoihin: ”Tämä on ensimmäinen, jonka on tieteellisesti todettu johtuvan ihmisen toiminnasta maapallolla. Tämän voimme korjata sillä, että mahdollisimman monella on henkilökohtainen luontosuhde. Toivomme, että Väänästen sukuseura voi

Palkintojen jako
Toivalan koulussa

omalta pieneltä osaltaan olla tukemassa lasten tutustumista ympäröivään luontoon ja vahvistaa heidän käsitystään monimuotoisen elämän tärkeydestä.”

Kilpailun myötä kunnioitetaan myös merkittävän luonnontuntijan ja -ystävän, Kuopiossa vaikuttaneen lehtori Betty

Kehvon linnunpötyt

Väänäsen elämäntyötä. Betty Väänäsen (s. 1892) kuolemasta tuli toukokuussa kulu-neeksi 70 vuotta.

Kysyimme Vuorelan koulun luokanopettaja Leena Mustoselta mietteitä kilpailun ohjaamisesta.

Toivalan koulun oppilaita

Luontokilpailu on merkityksellinen monella tavalla

– sanoo luokanopettaja Leena Mustonen Vuorelan koulusta

1. Miten motivoit oppilaat osallistumaan kilpailuun? Osallistuivatko kaikki mielellään? Oppilaille kerrottiin kilpailusta etukäteen hyvissä ajoin tammikuussa. Motivointia ei ihmeellisimmin tarvittu, kun lähdimme yhdessä miettimään, mitä kaikkea luonnossa ehtii tapahtua ennen kesälomaa. Oppilailta tuli keskustelun aikana esille ne kaikki osat alueet, joita seurasimme pieninä tutkimuksina kilpailun aikana. Kävimme myös läpi Väänästen sukuseuralta saamamme aineiston eli diasesityksen. Viimeistään kilpailun loppupuolella osallistuminen oli mieluisaa kaikille, koska he saivat tehdä havaintoja ja postereita yhdessä.

2. Millaista oli yhdistää kilpailuviikot kevätlukukauden opetussuunnitelmaan? Opetussuunnitelmassa luonto ja sen moninaisuus on jokaisella ikäluokalla laajasti esillä. Lapsia on syytä muistuttaa, että

luonnossa tapahtuvat muutokset ovat joka päivä meidän vieressämme. Luonnon havainnoiminen keväällä ja ympäristön seuraaminen vuodenaikasta riippumatta, on tärkeää pitää esillä arkipuheessa. Näin itse ajattelen.

Neljäsluokkalaisten keväiseen kilpailu mahtui yllättävän hyvin. Meillä ei ollut esiintymisvuoroa kevätjuhlassa, joten saatoimme käyttää havainnoimiseen ja kilpailutöiden valmisteluun muutaman tunnin viikossa.

3. Minkälaisia oivalluksia sinulla ja oppilailla syntyi luonnon havainnoinnista? Oppilaiden suurimmat oivallukset heräsivät vasta lähellä kilpailun loppua. Se on luonnollista, koska esim. lämpötilan ja lumimäärän havainnoista näkyivät silloin vasta selvästi konkreettiset muutokset. Opettajan näkökulmasta katsottuna tärkein oivallus

VÄÄNÄSTEN SUKUSEURAN KIRJOITUSKILPAILU

”Jokainen ihminen
on laulun arvoinen!”

JA EI KUN
TARINOIMAAN!

Rohkaistakseen muistelua, tarinointia ja sukututkimuksen sanallista rikastamista Väänästen sukuseura on julistanut kirjoituskilpailun kaikille Väänästä kiinnostuneille, pois lukien hallituksen ja toimikuntien jäsenet.

Kiinnostavimmat ja elävimmät julkaistaan Väänästen sukupuussa 2025. Julkaistuille luvassa pieni kirjoituspalkkio. (Muutoin Väänästen sukupuu ei maksa kirjoituspalkkioita.)

Kirjoitusten tulee olla todenmukaisia ja aiemmin julkaisemattomia. Aiemmin kirjoitettuja ne voivat kyllä olla. Mukana saa mielellään olla kuvia. Liitä mukaan yhteystietosi.

Kaikki kirjoitukset talletetaan sukuseuran arkistoon ja niitä voidaan käyttää sukuseuran myöhemmissä julkaisuissa.

Sarjat:

1 Tilannetarina

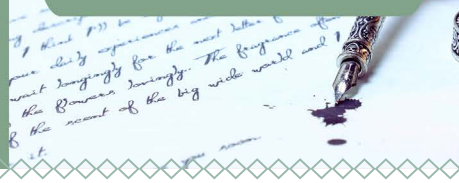
Pari liuskaa jostain tilanteesta, jossa toimijoina on ollut väänässukuinen tai useampi ja johon liittyy jokin yllätys, huvittavuus, saavutus, pettymys tai muu syy, miksi tilanteesta syntyy tarina. Tilanne voi olla historiallinen tai tuore.

2 Elämäntarina

3–10 liuskaa, kuvaus itselle tärkeän edesmenneen Väänäs-sukuisen tai sukuun kytkeytyneen henkilön tai pariskunnan elämänvaiheista.

Sähköpostitse
word-muodossa:
eevis@piispanen.fi

Selkeästi käsinkirjoitetut:
Eeva-Riitta Piispanen,
Nurmeksentie 1067,
73320 NILSIÄ

syntyi innostuksesta havaintojen kirjaamiseen. Yhdessä kävimme läpi jokaisen ryhmän kanssa posteriin tulevat kuvat ja asiat. Lapset ohjattiin poimimaan havainnoistaan viikkojen aikana tapahtuneet muutokset.

4. Mitkä olivat haastavimmat asiat opettajalle kilpailun ohjaamisessa?

Tämän päivän lapset ovat luonteeltaan ”keralla heti valmista” - tyyppisiä. Haastavinta

oli ehdottomasti pitää yllä pitkäjänteistä kirjaamistyötä ja muistuttaa siitä. Osa teki nimittäin havaintoja omalla vapaa-ajallaan. Aloitimme kuitenkin kilpailun puolivälissä jo tekemään postereita eli jotain konkreettista saatiin näkyviin. Se toi lisää virtaa havainnointiin.

5. Mikä oli oppilaiden mielestä parasta tässä kilpailussa?

Parasta kilpailussa oli lasten mielestä yksiselitteisesti yhdessä tekeminen. Se oli lapsille hyvin tärkeää. Siinä opittiin niin paljon asioita, joita tarvitaan tulevaisuudessa työelämässäkin: mielipiteen ilmaisua, kysymistä, kompromissin tekoa, odottamista, ystävällistä kohtaamista, kannustamista jne.

Lämmin kiitos vielä kerran mahdollisuudesta osallistua kilpailuun! •

’Ala vain kertoa’

Väänästen Saari Räimänkosken kainalossa 1917 - 1967

Vuosia olin keräillyt aineistoja, asiakirjoja, henkilötietoja ja vuosilukuja. Aioin tehdä viileän asiallisen dokumentin aiheesta ”Väänästen Saari Räimänkosken kainalossa 1917 - 1967”.

Siitä ei tahtonut tulla mitään. Tavaraa ja monimutkaisuutta oli liikaa.

Lopulta tajusin, että kirjoittajan pääni ei ole samaa lajia kuin sukututkijan, joka osaa käsitellä suuret asiamäärät johdonmukaisesti ja järjestelmällisesti ja saa aikaan hallitun kokonaisuuden.

Minä olen jutuntekijä, olen koko ikäni ollut.

Perustin vapaamuotoisen blogin. Se oli hyvä päätös. Vasta siitä alkoi tarina aueta. Samalla alkoi tuntua, että vasta sitten, kun luku oli julkaistu, tarina oli kerrottu.

Jutuntekijän on hyvä pitää mielessä, mille yleisölle kirjoittaa. Lukijoiksi ajattelen lähipiiriä sekä serkkuja, lasten serkkuja ja pikkuserkkuja, mutta ennen muuta lapsiani ja lapsenlapsiani siinä ikävaiheessa, kun he alkavat kiinnostua juuristaan. Ilokseni olen huomannut, että pojat (38 v. ja 40 v.) mielellään lukevat blogista suvun ihmisten lähistoriaa ja isänsä historiaa jo nyt.

Lukijoiksi tervetulleita ovat tietysti kaikki muutkin, joita asiayhteys saattaa kiinnostaa.

Muistelin Saarella ja Räimällä kokemaani ja kuulemaani, luin vanhoja kirjeitä, katselin vanhoja valokuvia ja aloin vain kertoa, mitä henkilökohtaista ne mielessäni herättivät. Blogimuoto ryhdisti tarinan kertomista, mutta silti kukin jakso liikkua väljästi ja jokseenkin kurittomasti aiheensa ympärillä ja vapaasti ajassa.

Väänästen Saari Siilinjärven Räimänkoskella, kauppias Erik Samuel (Ericinpoika) Wäänäsen (1872 – 1927) noin satakymmenen

vuotta sitten perustama pikkutila, oli tärkeä osa sisarusparvemme, Aaro (Erikinpoika) ja Eeva (Juhontytär, o.s. Vaurio) Wäänäsen perillisten lapsuutta teini-ikään asti. Muistojen värikkyiden puolesta se oli vähintään yhtä tärkeitä kuin lapsuudenkotimme Helsingin Munkkiniemessä. Kaikki koulujen lomat siellä vietettiin, neljäsosa vuodesta kaikkiaan.

Sukupuu ilmestyessä on blogiin (www.alponblogi.fi) ilmestynyt uusia lukuja. Aineistoa on loputtomasti. Ohessa viitteenä siitä, minkä tapaisia jaksoja blogissa on, luku 15 hiukan lyhennettynä: ”Seurapiireissä”. Siitä käy ilmi, että pelkästään Saarella, kosken pikkusillan takana, ei blogissa pitäydytä eikä sivuta pelkästään Saaren Väänäsiä. Asioiden laita saa mieluusti kommentoida, täydentää ja korjata kunkin tekstin lopussa olevan palauteosan kautta. Blogini teksti ei ole pyhää, se saa elää ja muuttua. Ehkä lopulta syntyy kirjakin...

Jos joku muukin pohtii, miten saada muistot talteen jälkeläisiä varten, suosittelun: ala vain kertoa, muodosta viisi. Sukututkijat tekevät oman työnsä, vapaat omat tarinat tuovat asiatietoihin elämän.

Olen vapauttanut itseni objektiivisen uutistytön kahleista ja ylenmääräisestä tarkkuudesta ja puhun täysin rinnoin enimmäkseen vain omasta näkökulmastani. Monella aikalaisella on varmasti eri käsitys monesta asiasta.

Yhdestä asiasta voimme olla samaa mieltä: Saarella paistoi aurinko aina. Vaikka olisi räntää satanut.

Helsinkiäinen Alpo (Aaronpoika) Wäänänen, synt. 28.3.1948, on eläkkeellä oleva toimittaja. Hän on Erik Wäänäsen jälkeläinen suoraan alenevassa polvessa.

Seurapiireissä

(www.alponblogi.fi, luku 15)

Nuorirouva Eeva Wäänänen (o.s. Vaurio) oli lomanvietossa Saarella kesällä 1938. Hän sai kirjeessä mieheltään ohjeet, miten toimia uusissa piireissä:

”Uusi-paikka, Nissilä, Aaro Miettinen, Ylölä, Sonnisen Anni ja molemmat Pohjo-laiset olisivat ainakin välttämättömiä käydä. Siellä Kokkosessa myös ja Kuivalan Kaisan tykönä. Ja Maija varmasti odottaa toiseenkin kertaan. Kirjoita missä olette jo käyneet raportti, että tiedän seurata tuleeko kaikki käydyksi kun en minä ehtinyt.”

”Mutta otappas nyt sitä (aurinkoa) ’enempi’. Älä vain polta itseäsi, tuota kaupungista jotakin ’niveaa’. Ja ui. Parasta varmaan mennä järveen siitä laivalaiturilta tai veneellä koulun alle, siellä on hiekkaranta.”

”Ja ole ulkona mahdollisimman paljon, mutta pidä jonkunlaiset kengät aina jalassa, ettet saa niihin naulan ja lasinreikiä, siellä on sellaiseen suuret mahdollisuudet. Mätäkuussa tulee niin helposti ajoksia muutinkin.”

(Mätäkuu tarkoitti suunnilleen aikaa heinäkuun puolesta välistä elokuun puoleen väliin. Lämmintä ja kosteaa. Tutkimustenkin mukaan silloin haavat tulehtuvat ja ruoat pilaantuvat tavallista herkemmin.)

”Kaikki kesällä imetty terveys kyllä talvella tarvitaan, joka ihminen, sitä ei mikään korvaa”.

Ei ollut huonosti ennustettu. Runsaan vuoden kuluttua syttyi sota ja kotirintamallekin koittivat terveyttä uhkaavat puutteen päivät.

Maatalon tytär Lapualta olisi luultavasti vähemmälläkin ohjeilla pärjännyt. Ohjeita lukiessaan äitimme lienee hymyillyt hie-man.

Sinnikäs nuorikko solahti Räimän seurapiireihin. Ei se varmaankaan vaikeata

ollut. Eeva Wäänänen oli aina ystävällisen kiinnostunut ihmisistä. Eteläpohjalaisuutta ehkä, mutta poikkeuksen tekivät tavalla tai toisella hänen arvoihinsa sopimattomat ihmiset, ilkeät ja epärehelliset. Heistä mainittaessa äidin ääneen tuli kolea kaiku.

Lokakuussa 1944, rauhanteon jälkeen, isämme Aaro Wäänänen oli vielä armeijan palveluksessa, ei kuitenkaan Lapin sodassa, vaan komendanttina Joensuun sotilaspiirisä. Hän kirjoitti:

”Et usko kuinka mielissäni olen siitä, että olet niin päässyt Räimään kiinni. Sitten kotiudut sinne niin, että Helsingissäkin varmaan odotat kovasti kevättä, että pääset lasten kanssa sinne aina uudestaan... voit kesälomalla osallistua juhlien järjestämiseen j.n.e.”

Seurallisuutta jopa yli tarpeen

Hyvää päivää. Ihmisen ominaisuuksista jokin ei välttämättä ilmene hänen lapsissaan, vaan saattaa siirtyä yhden sukupolven ohi.

Minun kohdallani seurallisuus oikein pomppasi yli ja asettui luontevasti seuraavaan sukupolveen. Olisiko minulle lapsena tullut liian suurina annoksina, että piti yrittää seurustella savolaisen luontevasti vieraiden kanssa ja arvailla, milloin puhuja on tosissaan, milloin ei. Saarellakin Isä aina kehotti meitä ”seurustelemaan”, kun vieraita tuli.

Minä en ole kehottanut, ei ole tarvinnut. Savolainen vieraanvaraisuus on nimittäin ylivertaista, näyttävää ja meluisaa. Siltä ei voinut välttyä, kun oli talon pihaan astunut ja siinä vähän aikaa pikkukiviä potkiskellut ja hillitysti yskähdellyt. Viipyily ja vaimea yskähtely pihassa oli tyylikäs tapa antaa talonväelle tieto, että täällä sitä ollaan. Talonväki saisi itse päättää, millä tavalla vieras

Helteisen päivän aamu Saarella 1950-luvun alussa. Aaro ja Eeva Wäänänen perilliset juuri aitasta heränneinä. Vasemmalta: Pauli ja Putte-kissa, Pertti, Alpo, Eila ja Kauko. (Kuvaaja tuntematon.)

otetaan vastaan. Vieraanvaraisesti otettiin, naapureissa ja sukulaistaloissa poikkeuksetta.

Monta kuppia vahvaa kahvia kerman kanssa ja monta palaa vehnästä ja pikkuleipiä mahassaan, tietuopolisesti kaikkensa antaneena ja usein uunituoreella ruisleivällä tai pullapitkolla kotiin viemiseksi lastattuna, ujo kaupunkilainen lähtee kotiinsa pyörällä päästään.

Helsingiläiseen asiallisuuteen ja niukahkoon ilmaisuun tottuneelle tämä oli uutta ja eksoottista joka kesä.

Toisaalta myös melko koettelevaa, se on sanottava, jos oli vain jotakin asiaa toimittamaan tullut eikä ollut muuten seurallisessa viireessä.

Räimä-lähtöinen lääkäri Kalle Haara (1886 – 1944) selitti kirjeessä vuonna 1926, miksei ollut kesälomallaan käynyt vierailulla edes Saarella.

”Kesäloman otin kyllä, mutta hiukan väsähtäneenä vietin lomani tällä kertaa muualla, kun arvelin, että kulkeminen paikasta toiseen siellä kotipuolella ei kävisi miksikään levoksi”.

Ymmärrän häntä hyvin.

Kalle (Sakari) Haara oli isoisämme (Erik Samuel Wäänänen) sisaren Sofian ja Heikki Haaran jälkeläinen.

Naurava viulisti ja kalastusneuvos

Perhetuttu, muusikko ja innokas kalamies Wesa Lampio (ent. Lampen) viuluineen vieraili Saarella monena kesänä 1940- ja 1950-luvuilla. Soittoharjoitukset ja skaalat kaikissa sävellajeissa pursuivat silloin aitan vintiltä (sav. vinniltä) kesäiltään, Saaren lukuisten räystäs- ja haarapääskysten iloksi.

Poikamiehenä ikänsä pysytellyt Wesa piti iloa päällä ja nauroi myös itselleen.

Kerrotun mukaan Wesa on kerran palaamassa polkupyörällä Siilinjärven taajamasta asioiltaan, kun samaan suuntaan hänen edellään polkee neitonen naistenpyörään. Wesa seuraa keskittyneesti ja tulee polkeneeksi ohi Räimän risteuksen Kasurilassa.

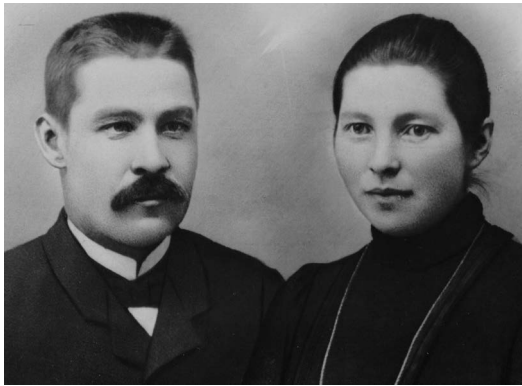
Lenkistä tulikin sitten aika pitkä, piti kiertää Toivalan kautta, monta kilometriä tuli lisämatkaa.

”Ei se mitään, mutta se harmitti, etten pysynyt perässä”.

Näin Wesa kertoi nauruun tikahtumaisillaan pitkän lenkkinsä päälle, löydettyään viimein takaisin Saarelle ja savusaunaan.

Wesa kirjoitti Saaren vieraskirjaan 21.7.1947:

”Minä allekirjoittanut surullisen kuuluisa kalastusneuvos Wesa Lampio kiitän tästä hauskaista ja vaiherikkaasta kesälomasta jota olen saanut nauttia täysin riemuin sekä

Räimän kyläkaupan ja Saaren valtakunnan perustajat, Erik ja Anna Wäänänen. (Kuvaaja tuntematon)

Talo oli osittain asumaton 1980- ja 1990-luvuilla, mutta Aaro ja Eeva Wäänänen perilliset lomailivat siellä usein myös talvisin. (Kuva: Alpo Wäänänen)

mahoin koko Räimän kylän suosiollisella vaikutuksella. Olen ollut täysin tyytyväinen niihinkin viheliäisiin sinttilöihin mitä vedenjumalat ovat kitsaudessaan mulle antaneet.”

Näyttää siltä, että vieraskirja otettiin useimmiten esille keskellä kesää, kun isäntä oli lomalla, ja silloin myös vierailuja näyttää olleen tiheästi. Esimerkiksi vuoden 1948 heinä-elokuussa vieraskirjaan ilmestyi 21 nimeä:

Hanna Mönkkönen, Ester, Marjatta ja Eeva-Liisa Pekkarinen, Emil Kokkonen, Märta ja Harry Lampen, Wesa Lampio, Tyyne, Annikki, Pekka, Eino Nissinen, Anni ja Vilma Wäänänen, Mirjam ja Veikko O. Koponen, Anni ja Martti Tuomainen, Elvi, Ester ja Liisa Pekkarinen.

Pitokokki tuli kävelen

Isämme Aaro Wäänänen 50-vuotispäiviä keuhalla 1957 oli laittamassa maakunnan kuulu pitokokki ja kiertokoulun opettaja, isoäitimme Anna Wäänänen sisar Milma Räsänen (s. 1889) Siilinjärven Kolmisopelta.

Tapansa mukaan Milma tuli Saarelle kävelen, vaikka ikää alkoi olla. Parikymmentä kilometriä aamuvarhaisella, ainakin viisi tuntia mutkaista taipaletta ja pölyistä tietä. Milma ei pitänyt tätä minään, kun oli aina tottunut kulkemaan omin jaloin eri puolilla maakuntaa pitoja laittamassa tai kiertokoulua pitämässä.

Isä tuli Räimälle ja Saarelle Helsingissä vietetyn juhlan jälkeen, Rissalaan Aeron vuorokoneella ja loppumatkan siilinjärveläisen luottoautoilijamme Jori Hirvosen pirssillä. Hienossa puvussa ja kravatissa hän asteli arvokkaasti pikkusillan yli, kun Räimän nuorisoseuran naisryhtye yllätysnumerona heläytti sillankorvassa: ”Sä kasvoit Aaro kaunoinen, isäsi majassa...” Muita sanoja en muista, mutta luultavasti myös ”kukka kaunis kedolla” oli korvattu jollain muulla ilmaisulla. Tai väliäkös sillä.

Me lapset seisoiimme ryhmänä aitan portailla kunnioittavan näköisinä. Se oli oikeastaan hullunkurista; isä siinä vakavan juhla-lisena nousemassa pihatietä, Saarella, ja me yhtä vakavina topakasti juhlatamineissa.

Muistan Milma-isotädin lämpimän olemuksen ja sen, kuinka tulvillaan herkkuja oli isän juhlapöytä.

Isoäitiämme Anna Juhontytär Johanna Wäänästä (o.s. Räsänen, 1884 - 1937) emme ehtineet koskaan tavata kuten emme myöskään isoisäämme Erik Wäänästä. Kuulemani perusteella myös Anna oli lämmin ja viisas ihminen. Erikin ja Annan lapset Aaro, Maija, Inka ja Pentti puhuivat vanhemmistaan, isovanhemmistamme, aina hyvin kunnioittavaan sävyyn. Kirjeissä vanhempia teititeltiin ajan tavan mukaan, en tiedä teititeltiinkö myös arkipuuhiissa.

Mutta kovin vähän heistä meille puhuttiin, emmekä osanneet vielä kysellä. •

Vuosikokous Kunnanpaikassa

Outi Pyymäki muistutti, että sukututkimukseen kuuluvat myös muistot ja tarinat. Pöydän ääressä puheenjohtaja Pentti Wäänänen.

Wäänästen sukuseura on valtakunnallinen järjestö, jonka kokoukset ja juhlat kiertävät eri puolilla Suomea, enemmän kuitenkin itäisillä kuin läntisillä paikkakunnilla. Nyt vuosikokoukseen 23.3.2024 Siilinjärven kylpylä- ja kuntoutuslaitoksessa Kunnanpaikassa osallistui 85 Wäänästä ja väänässukuista.

Aamupäivän ensimmäinen ohjelmanumero oli puheenjohtaja Pentti Wäänänen katsaus sukuseuran historiaan. Vuonna 1937 perustettu seura on suomenkielisten sukuseurojen ensimmäisiä ja kokenut melkoista vuoristorataa. Oli alkuaikojen innostus, sitten täysi lamaantumisen, elvytys 1964, testamenttilahjoitus, suhteellisen vaatimattonta menoa, sitten vuosituhannen vaihteessa äkkirikastuminen testamenttivarojen arvonnousun myötä. Siitä pitäen on päästy

Wäänästen sukuseura tarjoaa kokousoosallistujilleen kahvit ja lounaat. Vasemmalta Esko Wäänänen, Liisa Aartovaara, Ismo Wäänänen, Raimo Wäänänen ja Arja Halonen. Murtolahden Wäänäsiin lukeutunut Raimo Wäänänen kuoli 84-vuotiaana lokakuussa 2024. Hänen sukutaustastaan ja isännyydestä Siilinjärven Vännilänharjulla on kerrottu lehtemme numerossa 27 (2019). Sukuseura muistaa lämmöllä uskollista jäsentään.

toimimaan voimallisesti, mistä tämäkin sukutapaaminen kertoi.

Asioiden sujuessa hyvin on kuitenkin riskinä itsetyytyväinen kangistuminen. Tästä on keskusteltu sukuseuran hallituksessa ja lähdettiin miettimään juurta jaksaen, mitä oikeastaan tavoittemme, mitä ovat arvomme ja tehtävämme? Keskusteluita tiivistettiin strategia, joka jakautuu osiin Visio, Arvot ja Missio. Sukututkimukselle ja viestinnälle oli mietitty omat strategiansa. Näitä esitteli iltapäivällä varapuheenjohtaja Eeva-Riitta Piispanen. Strategia pähkinänkuoressa esitellään myös tässä lehdessä.

”Kovaa ja pehmeää” sukututkimusta

Sukuseuramme vahvinta toimintaa on nyt sukututkimus, sekä perinteinen että dna-testeihin perustuva. Tällä kertaa Pentti-puheenjohtaja esitteli Pertti Väänänen tauluja ja kaavioita suvun biologisesti varmennetuista haaroista.

Sukututkimustoimikunnan uusi puheenjohtaja Outi Pyymäki puolestaan agitoi sukututkimuksen ”pehmeään” puoleen; haastatella vanhempia sukulaisia, muistella itse ja kirjata kaikki! Näin tulevat sukukirjat saavat sukutaulujen lomaan todellista elävää elämää ja omille perheillekin se on arvokasta tietoutta. Outi myös rohkaisi sukututkimuksen harrastajien yhteydenpitoon mm. Facebook-ryhmässä ”Väänässukujen tutkijat” ja jakoi linkkiliistaa hyviin sukututkimuksen lähteisiin. Ne, jotka tilasivat listan sähköpostiin, saivat linkit suoraan käyttöön, pelkällä napautuksella.

Varsinaiset kokousasiat

Sukuseuralla on joka kevätalvi yksi yleinen kokous, jossa käsitellään sekä edellistä että käynnissä olevaa vuotta. Suuret henkilövalinnat tehdään joka kolmas vuosi sukukokouksessa.

Vuoden 2023 päätapahtumia olivat sukukokous ja -juhla Mikkelissä 5. elokuuta sekä

Marketta Fredriksson ja veljentytär Marjatta Liljeström (keskellä) toivat kuvia mm. Marketan tädistä Betty Väänäsestä. Tämä kuopiolainen sukuseura-aktiivi, luonnontieteilijä ja opettaja ansaitsisi oman elämäkerran, ja jännittävät kansainväliset vaiheet on ollut Vieremällä syntyneellä ja lisalmessa asuvalla Marketallakin.

Myyntituotepöytäpäivästä hallituksen uusi jäsen Juha Väänänen (vas.). Sukukirjoja on jo kelpo joukko ja Eeva Väänänen Sukupuun lehti -riipus/rintakoruja ja korvakoruja oli valettu uudet erät. Pöydän päässä hallituksen jäsen Lea Väänänen.

siellä tapahtunut tiettyjen sääntöpykälien uudistaminen. Sukuseuran taseen loppusumma oli n. 733.000 euroa ja vajaat 18.000 euroa alijäämäinen. Seura tietoisesti sallii pääoman hienoisesta ”syömisen” aktiivitoiminnan hyväksi. Jäseniä on yli kuusi-sataa.

Uudistettuihin sääntöihin sisällytettiin kaksi varajäsentä hallitukseen. Nyt tuli aika valita nämä jäsenet ja he ovat biologista sukututkimusta tästä eteenpäin johtava Vilma Väänänen sekä Vesa Väänänen, joka edustaa Mikkelin suunnan sukua.

Kokouksessa muistettiin erityisesti kahta edesmennyttä: Kunniajäsen, teollisuusneuvos Heikki Väänänen kuoli viime vuonna ja aktiivinen rivijäsen Eero Väänänen helmikuussa. Kummastakin katseltiin Mari Väänänen tekemä haastatteluvideo.

Vuoden toiminnan uutuus ovat alueelliset laivaretket. Kuopion retkestä vastuun ottanut Jari A. Väänänen ilmoitti jo kesäkuun päivänkin. Ideana on, että saman suunnan väänässukuiset pääsevät ”omalla porukalla” virkistäytymään ja kesäisesti seurustelemaan.

Päivän päättävä erityisohjelma oli puheenjohtajan, eversti evp. Pentti Väänänen valaiseva katsaus Suomen asemasta Natossa.

Strategia ei ole vain julistus, vaan sen tarkoitus on siivittää sukuseuraa kohti tulevaisuutta.

Sinikka ja Heikki Aaltonen skannasivat osanottajien tuomia asiakirjoja ja kuvia. Erityisen ajankohtaisia ovat Sinikalla viimeisteltävänä olevaan Haapalahden Väänästen sukukirjaan tulevat aineistot. Kuvassa myös haapalahtelaisiin lukeutuvat Anna ja Mari Väänänen sekä hallituksen jäsen Jari A. Väänänen.

Katse tulevaisuuteen - myös sukuseurassa

Väänästen sukuseuran hallitus kokoontui vuoden 2024 alussa viikonlopun ajaksi miettimään seuran tulevaisuutta. Sukuseuramme on monella mittarilla menestynyt hyvin viime vuosina. Tästä meidän on kiittäminen aikaansaavaa esimiestämme Pentti Väänästä ja ahkeraa hallitusta. Pentin aloitteesta ryhdyttiin päivittämään strategiaa: Maailmassa, myös omassa toimintaympäristössämme on tapahtunut merkittäviä muutoksia, joita emme voi olla ottamatta huomioon, vaikka kuinka kipeää tekisi.

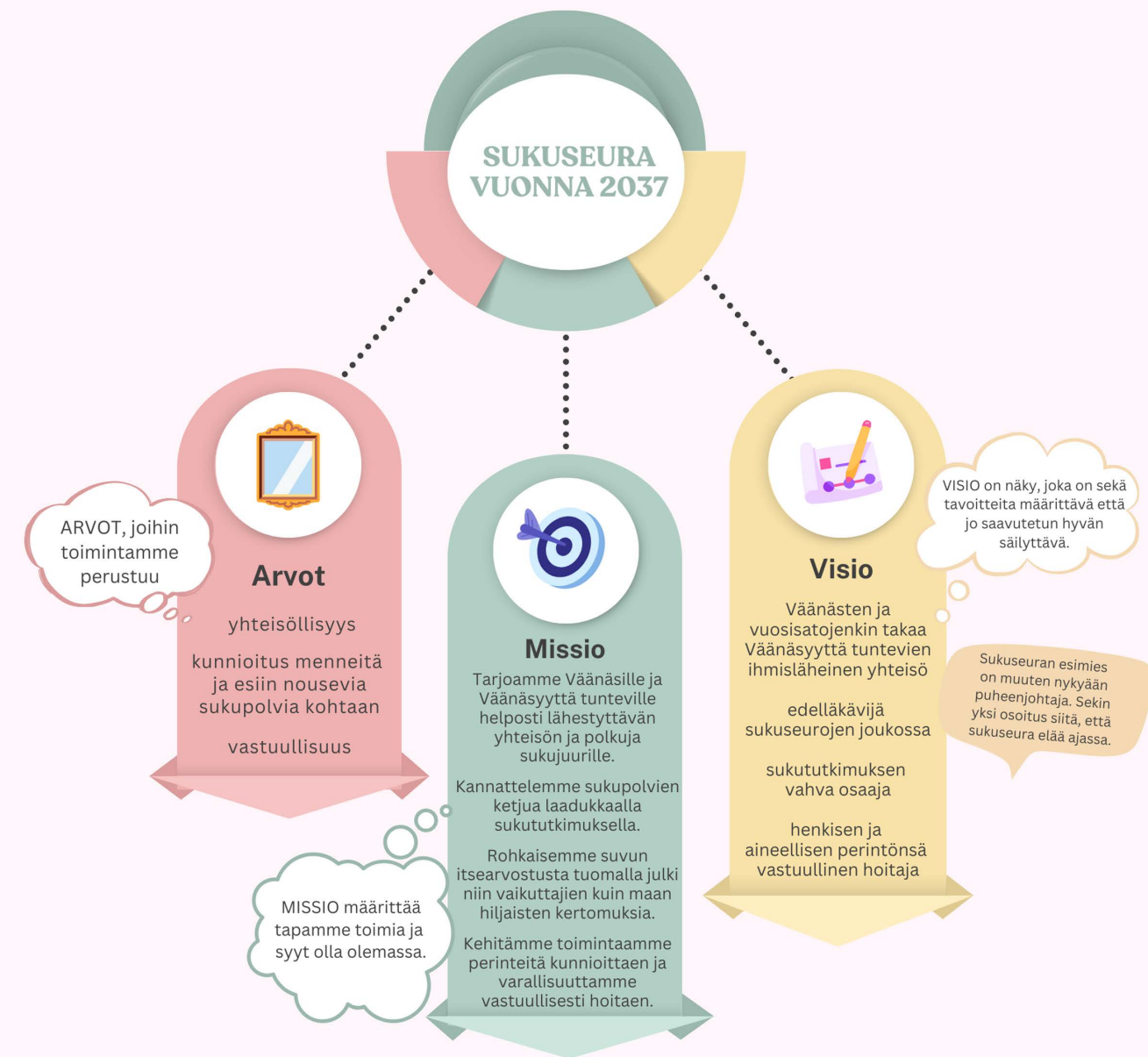
Monet meistä ovat työelämänsä aikana kyllästymiseen asti olleet mukana strategia-prosesseissa, jotka ovat päätyneet kansioihin pölyttymään. Strategia on voinut olla jo syntyessään tuuleen kirjoitettu ja tavoitteet suotuisessa myötäisessä karanneet kauas

ulottuvilta. Kukapa meistä jaksaisi odottaa ”suuren kurpitsan” tulemistä yhtä hartaasti kuin Eppu Jaska Jokusen sarjakuvassa. Luottamusta ja pitkäjänteisyyttä - sitä tarvitaan strategian arkipäiväistämiseksi ja henkiin herättämiseksi.

Väänästen sukuseura perustettiin vuonna 1937. Me jälkipolvet tiedämme, että pian perustamisen jälkeen seurasi maailmansota. Arvattavasti sukuseuratoiminta ei ollut ensisijaista Väänäsillemme noina vaikeina vuosina. Vuonna 2024 turvallisuustilanne askaruttaa jälleen. Siitä huolimatta sukuseuran hallitus käänsi katseen vuoteen 2037, jolloin Väänästen sukuseuran perustamisesta tulee kuluneeksi sata vuotta. Minkäläisenä näemme sukuseuran merkityksen 12 vuoden kuluttua?

Yläriivi (vas.): Jari Väänänen, Lea Väänänen, Outi Pyymäki, Tuula Anttila, Sinikka Aaltonen, Maria Väänänen, Pentti Väänänen ja Juha Väänänen.
Alarivi (vas.): Eeva-Riitta Piispanen, Heini Kapanen ja Riitta Mäkinen.

Sukuseura jakoi opiskelijastipendejä

Vuoden 2024 opiskelijastipendit saivat **Hertta Väänänen, Henri Perämäki, Siiri Väänänen** ja **Eemeli Väänänen**. Stipendien yhteissumma oli 3 200 €.

Väänästen sukuseura tukee stipendeillä sukuseuran opiskelijoita korkeakoulussa, yliopistossa tai ammatilliseen tutkintoon tähtäävässä oppilaitoksessa koti- ja ulkomailla sekä korkeamman opinnäytteen suorittamista tai muun yleishyödyllisen

tutkinnon tekemistä. Stipendiä voivat hakea myös mm. urheilijat ja taiteilijat. Stipendin saaneet opiskelijat esittelevät opinnäyttettään Väänästen sukupuu -lehdessä.

Stipendejä voi hakea vuosittain loka-kuun 31. päivään mennessä. Stipendien saajat päätetään marras-joulukuussa.

Ohjeet löytyvät sukuseuran kotisivuilta: <https://www.vaanaastensukuseura.fi/uutiset/opiskelijastipendit-haettavissa/>

Ankkurit ylös - Aluetoiminta sai tuulta purjeisiin

osallistui näihin tapahtumiin. Ideana oli se, että mukaan lähtisi myös sukuseuraan kuulumattomia ihmisiä eli ns. potentiaalisia jäseniä. Toiminnan tarkoitus ei ollut kuitenkaan jäsenhankinta, vaan tarjota ensisijaisesti mahdollisuus kaikille väänässukuisille tavata toisensa.

Aluetoiminta pärähti käyntiin kesäkuussa 11.6.2024, kun Kuopiossa järjestettiin risteily Roll Laivojen m/s Queen R -aluksella. Tämän jälkeen tapahtumaa kopioitiin onnistuneesti Ouluun ja Helsinkiin.

Tilaisuuden organisoivat Kuopiossa Jari A. Väänänen ja Anna Väänänen sekä Roll Laivat. Mainittakoon, että Roll Laivojen omistaja on Jarin aviopuoliso, Noora Kivi, joten ns. omalla aluksella olimme liikenteessä. Väänäsiä kun on kaikkialla, maalla, merellä ja ilmassa ja varsinkin Savossa.

Väänäsiä ja väänässukuisia kutsuttiin risteilylle m/s Queen R -alukselle Kuopiossa 11.6., m/s Casandralla 10.8. Oulussa ja Purjealus Astridille Helsingissä 18.8. Noin kolmesataa väänäsyttä tuntevaa risteilijää

Helsingin kuusikymmenpäinen Väänästen joukko osallistui myös purjehtimiseen.

Kuopion risteilyllä ohjelmassa oli puheita ja esityksiä sekä tarinoita Väänästä. Laivala oli reilut sata väänässukuista, jotka saivat ihailta Kuopiota ns. Saaristokaupungin kierroksella. Laivayhtiön tarjoamat pullakahvit, suotuista ilmaa ja leppoisaa tunnelmaa

ohjelmineen piti suut iloisessa mutrussa vielä rantaan tullessakin.

Lauantaina 10.8. Oulun satamasta lähdettiin Casandra-laivalla Perämeren aalloille risteilemään yli 60:n Väänäsen ja

Väänäs-sukuisen joukolla. Uhkaavat myrskyilmojen haltiat saivat monet vielä viime tingassa perumaan osallistumisensa. Risteily sujui kuitenkin turvallisilla vesillä ja mukana olleet olivat tyytyväisiä. Järjestelyistä vastasi oululainen Tuula Anttila.

Sunnuntaina 18.8. Uudenmaan alueen Väänäset nostivat purjeet s/s Astridilla Helsingin vesillä. Kapteeni oli pukeutunut merirosvoksi lasten riemuksi kuultuaan, että mukaan tulee lapsiakin. Matkaan lähetettiin Helsingin halkolaiturista *Ankkurit*

Laivuri Noora Kivi

Jari oli yksi Kuopion risteilyn järjestäjistä

Laivojen kuningatar

Kahvi maistuu Kallavedellä

Väänäset vesillä Kuopiossa

Tunnelmia Oulusta, jossa risteiltiin merellä Casandra-laivalla.

ylös -marssin säästyksellä. Kuusikymmenpäinen Väänästen joukko osallistui myös purjehtimiseen. Laituriin palattaessa kajutettiin yhdessä *Savolaisen laulu*. Aurinkoinen elokuun sunnuntai ja purjekaljaasin tervantuoksuiset puitteet tekivät risteilystä ikimuistoisen. Tämän elämyksellisen merimatkan Helsingin edustalla järjestivät Sinikka Aaltonen ja Juha Väänänen.

Risteilyillä kyseltiin myös osallistujien mielipiteitä alueellisten tapaamisten

merkityksestä. Näille kolmelle risteilylle osallistuneet sanoivat kannattavansa alueellisen toiminnan jatkamista. Väänästen sukuseura ottaa vastaan ehdotuksia retki-kohteista tai muusta sellaisesta toiminnasta, jonne väänässukuiset mielellään kokoontuisivat toisiaan tapaamaan.

Kannustamme myös omatoimisuuteen: Sukuseura tukee vapaamuotoisia Väänäsilä ja väänässukuisille suunnattuja tapaamisia ja tapahtumia alueellisesti.

Kuvassa vasemmalta Sirpa Rätty, Matti Wäänänen, Riitta Ekstam, Helena Valtia, Ulla Hannelius, Sinikka Aaltonen, Kati Pasanen, Pekka Koivula, Raili Nurminen. Kuvasta puuttuvat isäntämme Simo Hannelius ja kuvaajana toiminut Heikki Aaltonen.

Aaro ja Auroora Wäänäsen jälkeläisten Serkku- ja pikkuserkkutapaaminen

Lyyli Tanskasen, Yrjö Wäänäsen ja Aaro Wäänäsen jälkeläisiä kokoontui Kauniisissa lämpimänä kesäkuun päivänä Ulla ja Simo Hanneliuksen kauniissa kodissa.

Osa meistä ei ollut koskaan tavannut toisiaan ja jotkut olivat tavanneet viimeksi pikkulapsina. Oli alusta lähtien todella hauskaa ja tunsimme olevamme heti vanhoja tuttuja. Nyt oli kuitenkin paljon päivitettäviä asioita. Tutkimme vanhoja valokuvia ja

tunnistimme niistä sukulaisiamme. Sovittiin valokuvien ja puhelinnumeroiden vaihtamisista. Tutustuimme myös sukuseuraan ja kaikki, jotka eivät vielä kuuluneet seuraan, päättivät liittyä mukaan. Jokainen sai mukaansa sukukirjaan tulevien omaa perhettä koskevat tiedot kotona täydennettäväksi ja korjattavaksi.

Seuraava tapaaminen olikin sitten pääkaupunkiseudun purjelaivaristeily elokoussa, jossa nähtiin lisää sukua.

Outi Pyymäki, Nokia

Ensi askeleet sukuseuran poluilla astelin Siilinjärvellä Pekka Väänänen tilalla järjestetyssä sukukokoustaapaamisessa 1990-luvulla. Isäni sisar Elina Väänänen vei minut sinne. Harrastusta on ollut aikaisemminkin lähipiirissä; isäni tati Betty Väänänen oli seuran perustajajäseniä, hallituksessakin on ollut lähipiirin edustus. Kuulumme Rämä-Limalahden sukuhaaraan.

Kävin harvakseltaan kokouksissa ja vuonna 2011 tulin valituksi hallitukseen, ehkä taloushallinnollisen osaamiseni vuoksi, koska aloitin myös taloudenhoitajana. Myös sukututkimus alkoi kiehtoa entistä enemmän. Alkusyysyksenä oli se, että löysimme DNA-tutkimuksen avulla kadoksissa olleen sukulaisen. Seuran sukututkimustoimintaan olen osallistunut vuodesta 2019 ja tarkoituksena on nyt

ottaa sukututkimustoimikunnan puheenjohtajuus tehtäväkseni. Toivottavasti loistavien edeltäjien seuraajana onnistun luotsaamaan hyvin sujunutta DNA-tutkimusta edelleen, ja saamme julkaistua lisää eri sukuhaarojen kirjoja. Tavoitteena on myös löytää yhteen Väänäs-sukuiset sukututkijat.

Olen syntynyt Väänäseksi Kuopiossa 1951. Aloitin kouluni siellä Asemakoulussa, mutta 1960-luvun alussa lähdimme maailmalle. Sen jälkeen olenkin edustanut Väänäsiä eri puolilla Suomea (vähän kuin näkymättömänä Väänäsenä, koska 70-luvulla piilouduin avionimen taakse). Olen toiminut tilitoimistoyrittäjänä ja sosiaalialan opettajana. Nyt vietän eläkepäiviäni Tampereen kupeessa Nokialla. Luulisi, että on hyvin aikaa sukututkimukseen ja muuhun sukuseuratoimintaan, mutta kiirettä pitää niin kuin eläkeläisillä yleensäkin.

Vesa Väänänen, varajäsen

Jopa Mikkelissä on useita Vesa Väänäsiä ja yritän erottaa muista ainakin sukuseuran yhteyksissä Vesa Tuomas Väänäsenä. Jäsenenä seurassa lienen ollut ainakin toistakymmentä vuotta – enimmäkseen ”nukkuvana soluna”.

Juureni ovat Ristiinan sukuhaarassa. Nykyiselle asuinpaikallamme sakkimme pesiytyi 1800-luvun puolivälin jälkeen, mutta esi-isät näyttävät asuneen noin 15 km säteisen ympyrän sisällä ainakin viimeiset 400-500 vuotta, aina vahvasti maanviljelyyn sitoutuneina.

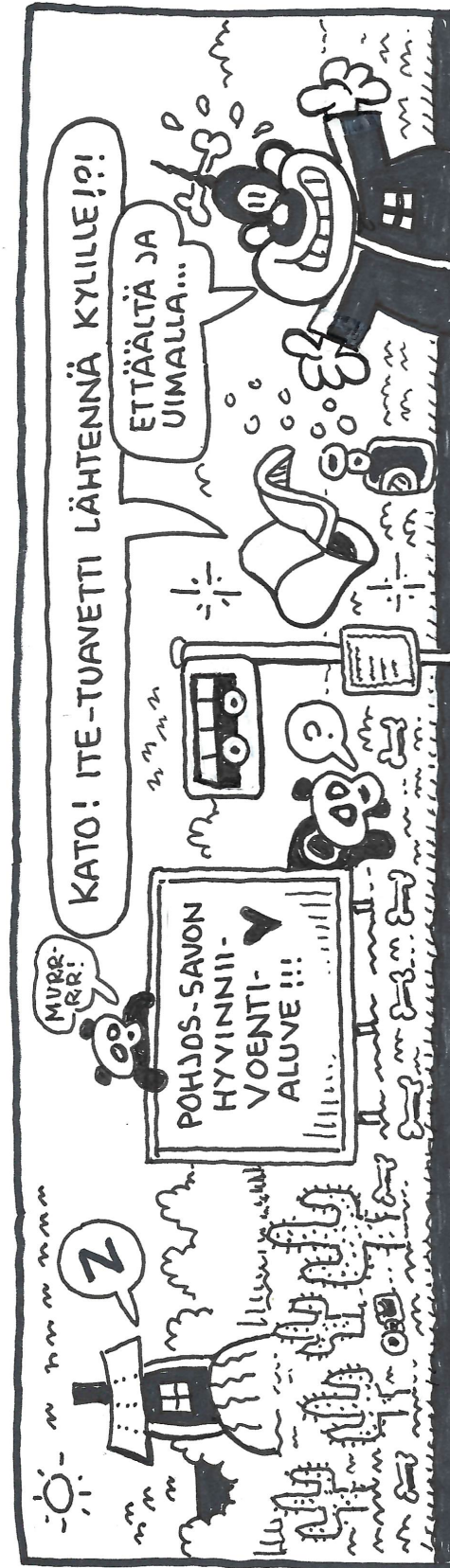
Olen ollut eläkeläisenä viitisen vuotta 40-vuotisen virkamiesuran jälkeen. Olin poliisihommissa Etelä-Savon ja Itä-Suomen alueella eri tehtävissä. Viitisen vuotta meni kansainvälisissä siviilikriisinhallintatehtävissä Balkanilla, Afganistanissa ja Afrikassa.

Pienimuotoisen sukututkimuksen aloitin poikasena ja haastattelin vanhempieni lisäksi muita tuolloin elossa olleita sukulaisia. Olen molempien vanhempien puolelta Väänänen, sillä äitini isoisa oli Konsta Väänänen ja etenkin tiedot hänen muista lapsistaan ja lapsenlapsistaan ovat kiinnostavia.

Kimmo yhdistyksen hallituksen varajäseneksi päätyminen oli Tuusulassa Krapinhovissa järjestetty sukuseuran sukututkimustilaisuus. Tuon kokouksen aikana pääsin jyvälle atk-pohjaisten sukututkimusohjelmien käytöstä ja myös geneettisestä sukututkimuksesta.

Sukututkimuksen lisäksi olen paatunut valokuvaaja 55 vuoden harrastuspohjalta. Kaksi aikaa vievää harrastusta kamppailevat välillä keskenään ajankäytöstä mutta pahoilta ristiriidoilta on vielä välttytty.

NÄKYMÄTÖN VÄÄNÄNEN & ORPO OLO

KUTSU SUKUSEURAN VUOSIKOKOUKSEEN 15.3.2025 JYVÄSKYLÄÄN

Väänästen Sukuseura ry:n vuosikokous pidetään **lauantaina 15.3.2025 klo 13.00**
Jyväskylän kristillisessä opistossa, osoite Sulkulantie 28, 40520 Jyväskylä.

Ilmoittautuminen ja kahvit, sukututkimuksesta ja seuran ajankohtaisista asioista kerrotaan klo 9.30 alkaen. Lounas tarjotaan klo 12.00 ja vuosikokous alkaa klo 13.00. Kokouksen jälkeen juodaan kahvit sekä otetaan vastaan tietoja ja valokuvia erityisesti Puiroonlahden, Haapalahden, Limalahden, Räimän, Hamulan ja Murtolahden sekä Mikkelin seudun sukuhaaroista.

Kokouksen yhteydessä on myytävänä sukuseuran rinta- ja korvakoruja sekä postimerkkejä, sukuviirejä ja sukukirjoja.

Vuosikokouksessa käsitellään sukuseuran sääntöjen 6 §:n asiat. Vuosikokouksen käsiteltäväksi tarkoitetut asiat on jätettävä kirjallisesti puhemiehelle tai hallitukselle 1.3.2025 mennessä.

Osallistumisesta vuosikokoukseen pyydetään ilmoittamaan 1.3.2025 mennessä sukuseuran puheenjohtaja Pentti Väänäselle puh 040 721 7605 tai sähköpostilla: penttijuhanen.vaananen@gmail.com. Kaikki Väänäs-sukuiset ovat tervetulleita päivän tilaisuuksiin.

Majoituksen voi varata: kokouspalvelut@iko.fi, puh. 014 334 8000
(90 €/1hh, 100€/2hh ja kaksio 130 €/ 3-4 henk, aamupala 6 €).

Tervetuloa Jyväskylän opistolle!
Sukuseuran hallitus

Sukuseuran hallitus tiedottaa

Sukuseura tukee Väänäs-sukuista opiskelijoita stipendein. Vuoden lopussa jaettavien stipendien säännöt ja hakuohjeet löytyvät sukuseuran kotisivuilta. Stipendien hakuaika päättyy lokakuun lopussa. Lisäohjeita ilmoitetaan keväällä jäsenkirjeessä ja seuran www-sivuilla.

Ilmoita sähköpostiosoitteesi sukuseuralle, jolloin jäsenkirje ja jäsenmaksu lähetetään sähköpostilla. Näin sukuseura säästää rahaa ja aikaa. Jäsenkirjeestä tietokoneesi saattaa herjata, että viesti ei välttämättä tule Väänästen Sukuseuralta. Se on aiheeton varoitus.
Muista ilmoittaa myös osoitteen muutoksista, muuten Sukupuulehti ei tule!

Ajankohtaisia asioita valokuvien kera löydät sukuseuran kotisivuilta: www.vaanastensukuseura.fi.

Sukuseuraan voi liittyä kotisivujen kautta tai ilmoittamalla yhteystiedot sihteerille.

Löydät Väänästen sukuseuran myös Facebookista sekä Instagramista nimellä **Me Väänäset**.

Sukuseurojen Keskusliitosta voi tilata keskusliiton julkaisemaa Sukuviesti-lehteä. Sen voi tilata myös digi-lehtenä. Sukuseurojen Keskusliitto 094369 9450 ja sähköpostiosoite toimisto@suvut.fi.

Vanhat Väänästen sukupuu –julkaisut ovat luettavissa seuran kotisivuilla ja niitä voi tilata puheenjohtajalta.